

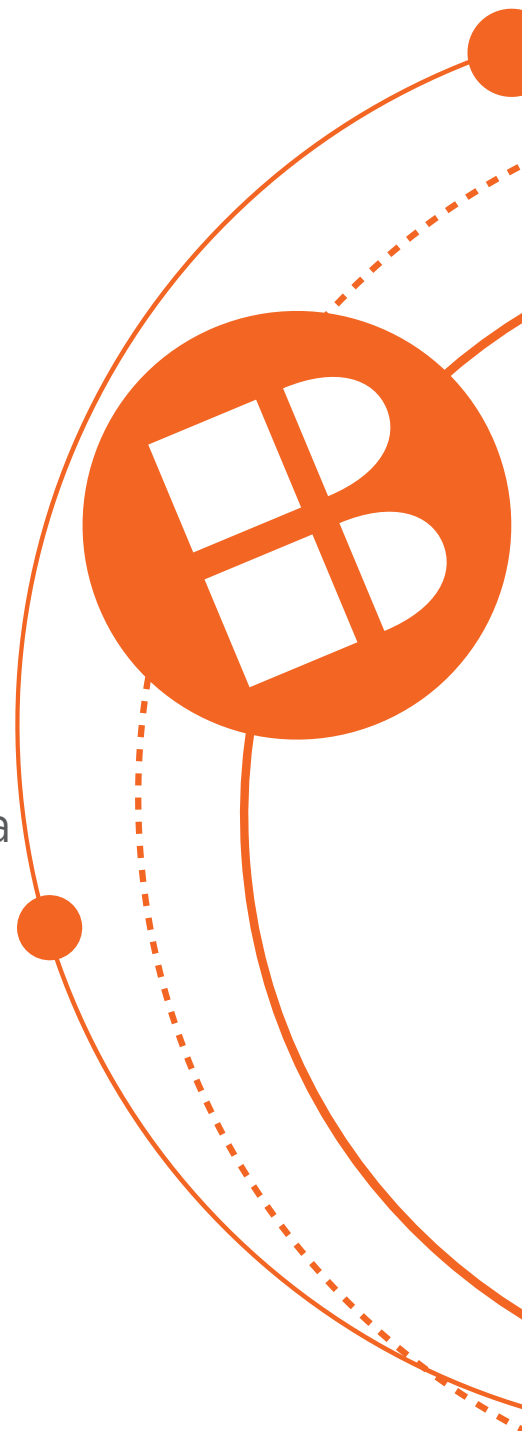
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

za 2015. godinu

Izvještaj predsjednika Odbora direktora
i izvještaj glavnog izvršnog direktora

**■▶ HIPOTEKARNA
■▶ BANKA**

Vama posvećena

IZVJEŠTAJ PREDSJEDNIKA ODBORA DIREKTORA

Poštovani klijenti, partneri i akcionari,

U ime Odbora direktora, imam čast da vam predstavim godišnji izvještaj Hipotekarne banke AD Podgorica za 2015. godinu.

Makroekonomski ambijent je i tokom 2015. godine obilježen jakim ekspanzivnim naporima Evropske centralne banke i nije pružio mnogo podrške privredi, jer je nastavljen trend niskog nivoa kamatnih stopa i sporog privrednog rasta. Bankarski sektor Crne Gore će i u narednom periodu nastaviti da se suočava sa ozbiljnim izazovima koju nameće globalna neizvjesnost i to ne samo ekonomskim, već i sve prisutnijim izazovima političke i regulatorne prirode.

Imajući povjerenje u naš napredak, uprkos makroekonomskim izazovima u prethodnim godinama, uspjeli smo da povećamo uspješnost u svim našim poslovnim segmentima. Kao rezultat našeg kontinuiranog bržeg rasta od crnogorskog bankarskog tržišta, uspjeli smo da povećamo tržišno učešće na preko 10%. Neto dobit je porasla na 2.729 miliona €, sa ostvarenom stopom prinosa na kapital od 7,93%, što pokazuje našu sposobnost da ojačamo ključne pokazatelje performansi čak i u izazovnom okruženju. Održavajući visok nivo koeficijenta solventnosti od 12,85%, prikazali smo kvalitetno upravljanje aktivom i pasivom sa novim instrumentima u našim bilansima, i disciplinovano upravljanje rizicima, što je još jedan pokazatelj da se Banka drži svog strateškog cilja, a to je održivo dugogodišnje uspješno poslovanje.

Ovo su najbolji rezultati ostvareni od 2006. godine i uvjeravaju nas da smo na pravom putu u ispunjavanju naših ciljeva.

Prethodna godina je donijela nekoliko značajnih promjena. Da bi dodatno smanjili jaz između naših rezultata i naših ciljeva, nastavili smo revidiranje svih poslovnih oblasti kako bi identifikovali mogućnosti za zadovoljstva naših klijenta. Kao dio preduzete revizije, potvrdili smo našu posvećenost modelu univerzalne banke kroz fundamentalni redizajn naše poslovne organizacije, sa ciljem postizanja jasnog razdvajanja poslovnih aktivnosti koje direktno generišu prihode i aktivnosti podrške poslovanju.

Naš napredak u 2015. godini bio je prije svega rezultat napornog rada i posvećenosti naših zaposlenih širom organizacije. Mi zapošljavamo, osposobljavamo i motivišemo kvalitetne, ambiciozne i sposobne ljude, koji se bore za uspjeh i rast Banke. Sa odlučnošću da održimo naš napredak i da ostvarimo našu strategiju da postanemo uspješnija i efikasnija banka, nastavicemo da koristimo našu ekspertizu i kreativne inovacije za postizanje statusa jednog od najpouzdanijih finansijskih partnera u Crnoj Gori.

Želio bih da se zahvalim svim našim klijentima, zaposlenima i akcionarima, kao i da izrazim svoju duboku zahvalnost na vašoj kontinuiranoj lojalnosti i povjerenju.

Sigilfredo Montinari

Predsjednik Odbora direktora

IZVJEŠTAJ GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Poštovani klijenti, partneri, akcionari,

Čast mi je predstaviti vam godišnji izvještaj o poslovanju Hipotekarne banke AD Podgorica u 2015. godini.

Tokom 2015. godine privredni rast zabilježen je u gotovo svim vodećim ekonomijama svijeta, a nešto manje od očekivanja i u zemljama Evropske unije. Efekti povećanja likvidnosti imali su osjetne reperkusije na strukturu bilansa crnogorskog bankarskog sektora kroz povećavanje potencijala domaćih banaka.

Obzirom na iskustva iz prethodnog perioda, ocjena koja se uvijek ističe na prvom mjestu, je da je crnogorski bankarski sektor ostao stabilan u godini za nama i da se nalazi u zavidnom položaju imajući u vidu ukupan ekonomski ambijent u zemlji. Sa stabilizacijom bankarskog sektora dolazi i do povećanja konkurencije. Nakon nekoliko godina nepromijenjenog broja učesnika, intenzivira se tržišna utakmica u sektoru sa najavom dolaska novih inostranih i domaćih banaka, od kojih su neke već počele sa radom u 2015. godini.

Ukupna aktiva Hipotekarne banke AD Podgorica je uvećana za 40%, postignuto je povećanje depozita od 49% uz povećanje kreditnog portfolia od 31% i portfolia investicionih hartija od vrijednosti za 150 % u odnosu na prethodnu godinu. Zbog konstantnog rasta u svim relevantnim parametrima poslovanja još od 2006. godine, prepoznali smo činjenicu da se moramo mijenjati sa promjenom naše pozicije na tržištu. Postignuta veličina Hipotekarne banke AD Podgorica zahtijevala je reorganizaciju ranije uspostavljene strukture i optimizaciju poslovnih procesa u novim okolnostima kako bi se pojačala efikasnost našeg poslovnog modela i očuvala duboko ukorijenjena organizaciona kultura.

Kao rezultat svega navedenog, 2015. godina je po mnogim pokazateljima najuspješnija poslovna godina u istoriji Hipotekarne banke AD Podgorica.

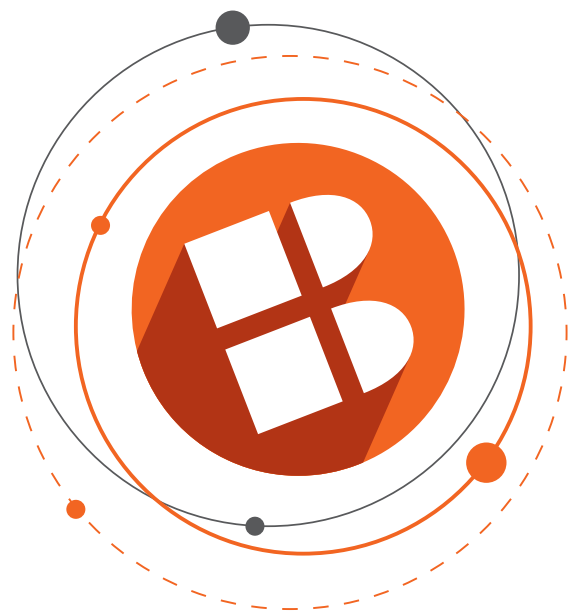
Naši prioriteti u narednom periodu ostaju nepromijenjeni, a to su sigurnost naših klijenata, kao i najbolje i najinventivnije usluge, po čemu smo prepoznatljivi na bankarskom tržištu Crne Gore. Nedvosmisleno je pokazano koliko građani i kompanije vjeruju u Hipotekarnu banku AD Podgorica. Nastavićemo sa ulaganjem u naše zaposlene, unaprijeđenjem tehnoloških procesa u cilju postizanja još boljih rezultata u svim ključnim poslovnim segmentima i nastavkom rasta banke.

Na kraju ću iskoristiti priliku da se u ime menadžmenta Hipotekarne banke AD Podgorica, kao i u svoje lično ime zahvalim našim klijentima, akcionarima i zaposlenima na podršci, istrajnosti i lojalnosti u rekordno uspješnoj 2015. godini.

Esad Zaimović

Glavni izvršni direktor

SADRŽAJ

1. Pregled crnogorske ekonomije u 2015. godini	7
2. Pregled poslovanja Banke	11
3. Finansijski izvještaji na 31. decembar 2014. godine i izvještaj nezavisnog revizora	37
4. O Banci	111

1 PREGLED CRNOGORSKE EKONOMIJE U 2015

MAKROEKONOMIJA

Na makroekonomskom planu nastavljen je kontinuitet uspjeha iz 2014. godine kada je Crna Gora, nakon prethodnog, dužeg perioda ekonomske recesije, ostvarila rast od 2%. Pozitivan trend nastavljen je i u 2015. godini, uprkos prelivanju negativnih efekata krize iz regiona i Evrope. Ostvareni rast BDP-a procjenjuje se na oko 3,2%, što je nešto niže od planiranog ali istovremeno više u odnosu na zemlje regiona, kao i na prosječan rast ostvaren u zemljama eurozone i EU.

BRUTO DRUŠTVENI PROIZVOD (BDP)

Povećan je broj turista a registrovan je i rast u šumarstvu. Rast aktivnosti je registrovan u oblasti industrijske proizvodnje. Povećani su depoziti, kapital i bilansna suma banaka. Nivo odobrenih kredita je niži u odnosu na prethodnu godinu. Opao je nivo kamatnih stopa u odnosu na prethodnu godinu. Registrovan je značajan rast stranih direktnih investicija.

INFLACIJA

Potrošačke cijene su u decembru 2015. godine, u odnosu na prethodni mjesec, zabilježile rast od 1,4%.

Godišnja inflacija u decembru 2014. godine, mjerena potrošačkim cijenama iznosila je 1,5%, dok je inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena iznosila 1,7%.

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Industrijska proizvodnja je u decembru 2015. godine zabilježila pad od 17,3% u odnosu na prethodni mjesec.

U 2015. godini, u odnosu na 2014. godinu bilježi se rast ukupne industrijske proizvodnje za 7,9%. Pad proizvodnje zabilježen u sektoru sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom za 5,9% i u u sektoru vađenje ruda i kamena za 8,1%, dok je rast proizvodnje ostvaren u sektoru prerađivačka industrija za 19,9%.

TURIZAM

Crnu Goru je, prema preliminarnim podacima Monstata, u 2015. godini posjetilo 1,71 miliona turista, što predstavlja povećanje od 14% u odnosu na 2014. godinu. Ostvareno je 11,05 miliona noćenja, što je za 15% više u odnosu na 2014. godinu. Strani turisti su ostvarili 90% ukupno realizovanih noćenja.

ZAPOSLENOST

U decembru 2014. godine je, prema evidenciji Monstata, bilo zaposleno 172.517 lica, što je za 1,1% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 0,8% više u odnosu na decembar 2014. godine.

Broj nezaposlenih lica je u decembru 2014. godine u odnosu na prethodni mjesec veći za 1,4%, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine veći je za 0,5%.

Prosječne bruto i neto plate su u decembru 2015. godine veće za 1,5% u odnosu na prethodni mjesec. Prosječna realna neto plata u decembru 2014. godini zabilježila je rast od 0,9% na godišnjem nivou.

STRANE
DIREKTNE
INVESTICIJE (SDI)

Prema preliminarnim podacima, u 2015. godini neto priliv stranih direktnih investicija iznosio je 573,4 miliona eura čime je ostvaren rast od 79,7% u poređenju sa prethodnom godinom. U 2014. godini ostvaren je manji priliv po osnovu kredita između povezanih kompanija, dok je istovremeno, zabilježeno povećanje priliva po osnovu vlasničkih ulaganja. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 670,8 milion eura, tj. za 66,5% više nego prethodne godine.

Izvori: Mjesečni bilten CBCG i Godišnji izvještaj ministarstva finansija za 2014. godinu

2 PREGLED POSLOVANJA BANKE

ORGANIZACIJA I ZAPOSLENI

Banka je na dan 31.12.2015. godine imala 189 zaposlenih, koji posjeduju potrebne kvalifikacije i informatičko - tehnološku osnovu za kvalitetno obavljanje bankarskih poslova. Od ukupnog broja zaposlenih, u radu s klijentima ("front office") angažovano je 57% zaposlenih. Broj zaposlenih je povećan, u odnosu na 31.12.2014. godine, za 7. Prosječna starosna dob zaposlenih u Banci na dan 31.12.2015. godine je 37,3 godine, a prosječni radni staž zaposlenih je 11,4 godina.

Kontinuirano edukovanje i stručno usavršavanje zaposlenih, primarni su ciljevi Banke. Tokom 2015. godine, na internim i eksternim edukacijama, iz raznih područja bitnih za poslovanje Banke, učestvovao je veliki broj zaposlenih. Istovremeno, Banka zapošljava mlade, stručne ljude koji će svojim angažmanom donijeti poboljšanje kvaliteta razvoja Banke.

Obrazovna struktura zaposlenih je: 11 magistrara nauka, 83 sa visokom stručnom spremom, 31 ima zvanje bachelor, 13 sa višom stručnom spremom i 51 sa srednjom stručnom spremom.

ORGANI UPRAVLJANJA BANKOM

Organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupštinu Banke čine njeni akcionari. Članove Odbora direktora, kao organa upravljanja Bankom, bira i imenuje Skupština akcionara.

Strukturu najvećih akcionara Banke, na dan 31.12.2015. godine, čine:

HB – Zbirni kastodi račun 4 / Generali Financial Holdings FCP-FIS – Sub-Fund 2	16.8695 %
Cerere S.P.A. - Italija	13.9275 %
Lorenzo Gorgoni - Italija	12.9788 %
Antonia Gorgoni -Italija	10.0016 %
Miljan Todorović - Italija	7.3982 %
Podravska Banka Dd - Hrvatska	6.5389 %
Ibis Srl - Italija	4.8682 %
Dario Montinari - Italija	4.6159 %
Sigilfredo Montinari - Italija	4.6159 %
Piero Montinari - Italija	4.6127 %

Odbor direktora Banke ima 7 članova i većina nije zaposlena u Banci.

Stalna tijela Odbora direktora Banke su: Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje kreditnim rizikom.

1.1. Odbor direktora Hipotekarne banke AD Podgorica:

- » Sigilfredo Montinari, predsjednik
- » Božanta Kovačević, zamjenik predsjednika
- » Dolly Predović, član
- » Miljan Todorović, član
- » Snježana Pobi, član
- » Renata Vinković, član
- » Esad Zaimović, član

1.2. Odbor za reviziju Hipotekarne banke AD Podgorica do 29.10.2015.:

- » Marko Žigmund, predsjednik
- » Božana Kovačević, član
- » Jovan Papić, član

1.3. Odbor za reviziju Hipotekarne banke AD Podgorica od 29.10.2015. godine:

- » Draško Popović, predsjednik
- » Božana Kovačević, član
- » Marko Žigmund, član

1.4. Odbor za upravljanje kreditnim rizikom Hipotekarne banke AD Podgorica:

- » Renata Vinković, predsjednik
- » Sigilfredo Montinari, član
- » Esad Zaimović, član

2. Izvršni direktori Hipotekarne banke AD Podgorica:

- » Esad Zaimović, glavni izvršni direktor
- » Aleksandar Mitrović, izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

Skupština akcionara Banke je tokom 2015. godine održala jednu sjednicu koja je, imajući u vidu materijale koji su bili predmet razmatranja i odlučivanja, imala karakter redovne (godišnje) sjednice.

Na XVII redovnoj sjednici (održanoj dana 29.05.2015. godine) Skupština akcionara Banke je razmotrila Godišnji izvještaj o poslovanju Banke za 2014. godinu sa izvještajem spoljnog revizora, donijela Odluku o raspodjeli dobiti za 2014. godinu kojom je utvrđeno da je Banka ostvarila dobit posle oporezivanja u iznosu od 2.454.321,42 EUR, te da su na dan 31.12.2014. godine, u skladu sa čl. 49. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", broj 22/12, od 23.04.2012, 55/12 od 02.11.2012. i 57/13 od 16.12.2013.) („Odluka“) utvrđene nedostajuće rezerve, tj. pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke u iznosu od 6.209.663,62 EUR. Shodno obavezi Banke iz čl. 49a. Odluke cjelokupan iznos akumuliranog dobitka od 2.454.321,42 EUR ima se prenijeti na račun rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu

kao pokriće dijela utvrđenih nedostajućih rezervi.

Odbora direktora Banke je, u skladu sa Zakonom o bankama ("Sl.list CG" br. 17/08, 44/10 i 40/11), tokom 2015. godine, održao 44 redovne sjednice (zakonska je obaveza da se sjednice Odbora direktora održavaju najmanje jednom mjesečno).

Rad Odbora direktora Banke prvenstveno je bio usmjeren na aktivnosti koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva utvrđenih strateškim i godišnjim planskim dokumentima.

Odbor direktora Banke je redovno razmatrao pitanja relevantna za poslovanje Banke (mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, izvještaje o likvidnosti, izvještaje o rizicima i posebno analizirao izvještaje koji se odnose na kreditnu aktivnost i aktivnost naplaćivanja potraživanja, kao i sve druge izvještaje kojima je obuhvaćena cjelokupna poslovna aktivnost Banke). Takođe, po potrebi vršio je i usklađivanje kamata, tarifa i drugih naknada sa uslovima na tržištu, u oblasti kreditnih aktivnosti i drugih bankarskih usluga i razmatrao i druga pitanja iz rada i tekućeg poslovanja Banke i o njima donosio odgovarajuće odluke i zaključke.

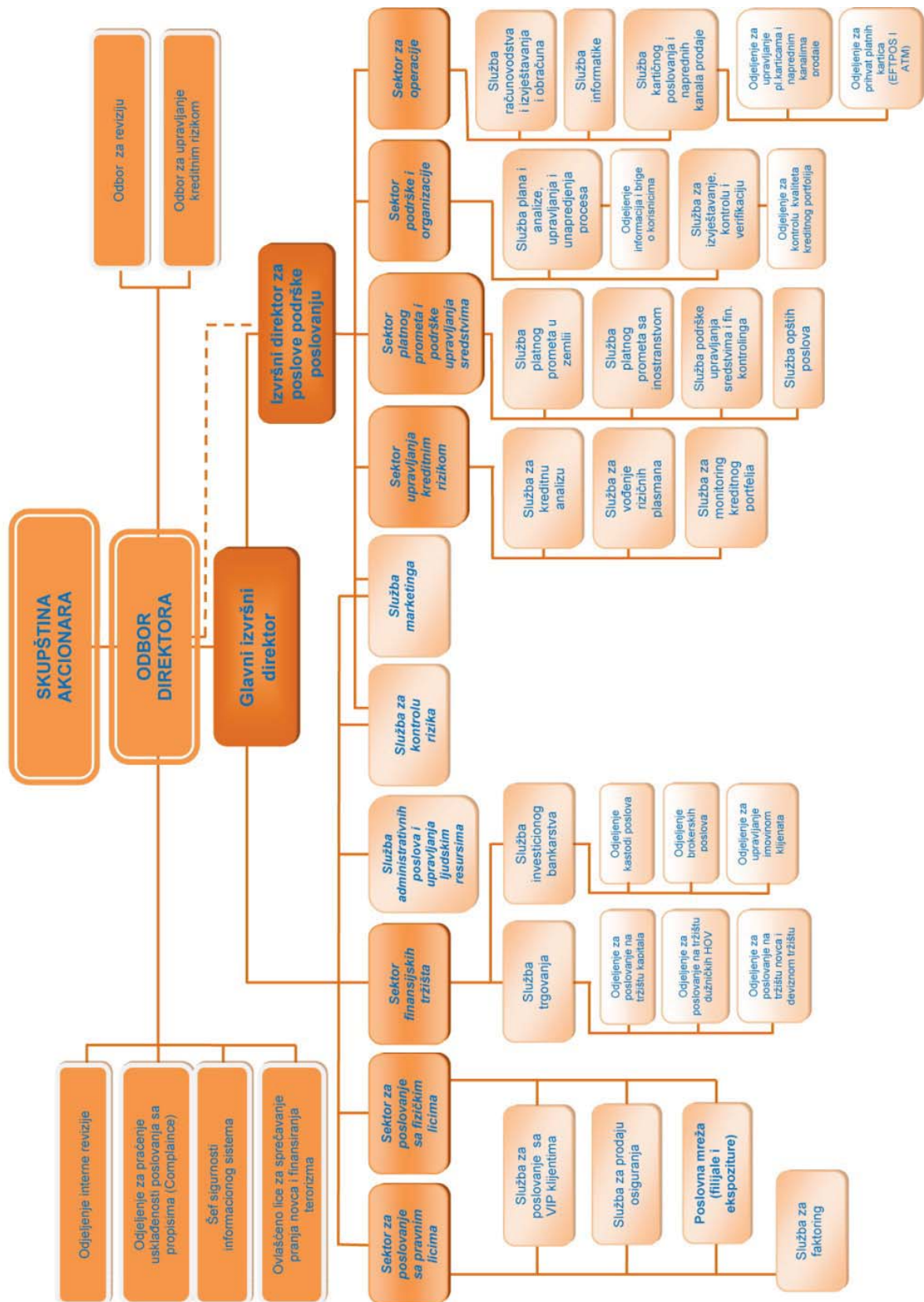
Kao stalna tijela Odbora direktora, Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje kreditnim rizikom, redovno su izvještavali Odbor direktora iz svoje nadležnosti.

Pored stalnih tijela, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Odbor za razvoj i upravljanje promjenama informacionim sistemom, Odbor za upravljanje kartičnim poslovanjem i naprednim kanalima prodaje i Odbor za razvoj Banke su najmanje jednom mjesečno zasijedali i razmatrali pitanja iz djelokruga svog rada i o tome izvještavali Odbor direktora Banke.

Odnos članova Odbora direktora Banke, u toku 2015. godine, prema obavezama i zadacima koji proizilaze iz zakona i akata Banke, ostvarivao se kroz potrebnu saradnju, kao i kroz veoma dobro prisustvo i aktivno učešće na sjednicama Odbora. Nije bilo spornih slučajeva kod usaglašavanja stavova i odluka i sprovođenju poslovne politike Banke, a kvorum za održavanje sjednica nije dolazio u pitanje.

Iz navedenog proizilazi da je Odbor direktora u 2015. godini, uz jasno definisane ciljeve, ispitivao blagovremenost i pouzdanost finansijskih izvještaja, izvještaja o upravljanju rizicima kojima je Banka izložena u svome poslovanju i dr. i nadgledao usaglašenost poslovanja Banke sa zakonima i propisima i internim planovima, politikama i procedurama. U razmatranju svakog pitanja o kojem se odlučivalo na sjednicama, članovi Odbora direktora Banke su postupali savjesno, sa pažnjom, poštujući pravila struke i koristeći ovlaštenja isključivo u korist Banke.

ORGANIZACIONA ŠEMA HIPOTEKARNE BANKE A.D. PODGORICA

POSLOVNE OPERACIJE

U 2015. godini je, u odnosu na 2014, ostvaren rast depozita od 48,80%, što pokazuje da je povjerenje građana i privrede u Hipotekarnu banku značajno raslo i u 2015. godini. Porast oročenih depozita je bio 26,84%, dok je rast depozita po viđenju iznosio 75,58%.

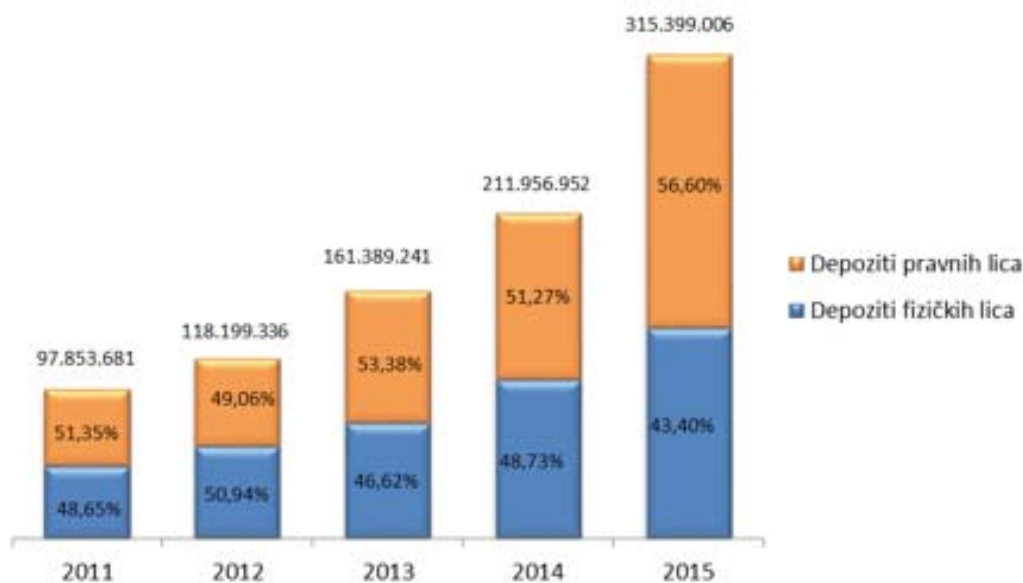
Banka je održala adekvatnu strukturu depozita sa aspekta učešća oročenih i depozita po viđenju u ukupnim depozitima.

Stanje ukupnih depozita

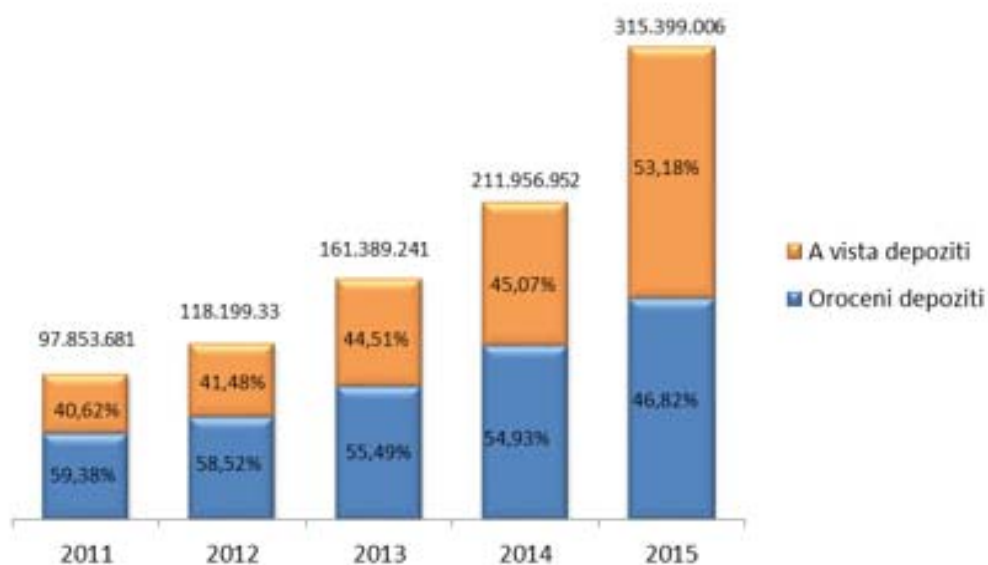
Navedeni porast depozita je rezultat rasta broja klijenata, kao i porasta povjerenja u Banku. Zahvaljujući svim atributima koji karakterišu Hipotekarnu banku, a to su prije svega sigurnost, profesionalnost i kvalitet ponude, prepoznati smo kao banka kojoj treba ukazati povjerenje, čime smo nastavili pozitivan trend porasta depozita.

U ukupnim depozitima, učešće depozita pravnih lica je bilo 56,60% dok je učešće depozita fizičkih lica bilo 43,40%, što je prikazano na sledećem grafiku:

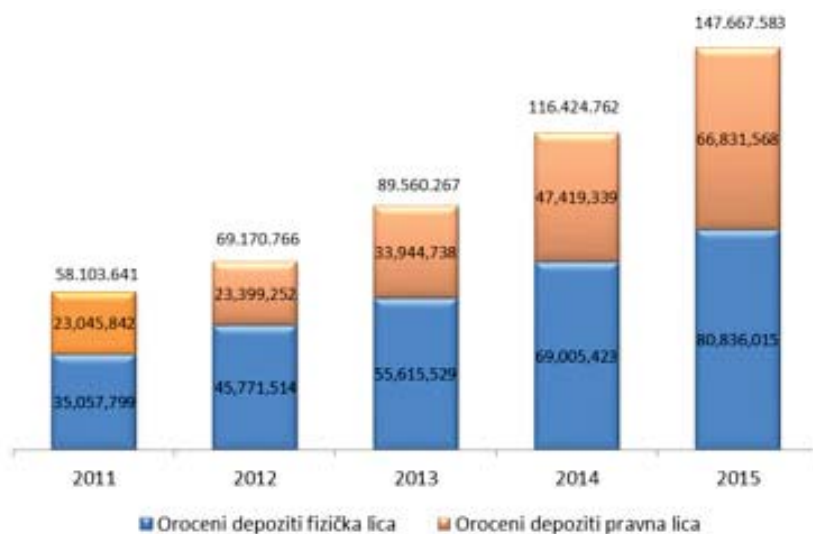
	2011	2012	2013	2014	2015
Depoziti fizičkih lica	47,604,421	60,204,983	75,236,948	103,276,531	136,890,858
Depoziti pravnih lica	50,249,260	57,994,353	86,152,293	108,680,421	178,508,148
Ukupno	97,853,681	118,199,336	161,389,241	211,956,952	315,399,006

Učešće oročenih depozita u ukupnim depozitima iznosi 46,82%, dok su *a vista* depoziti zastupljeni sa 53,18%.

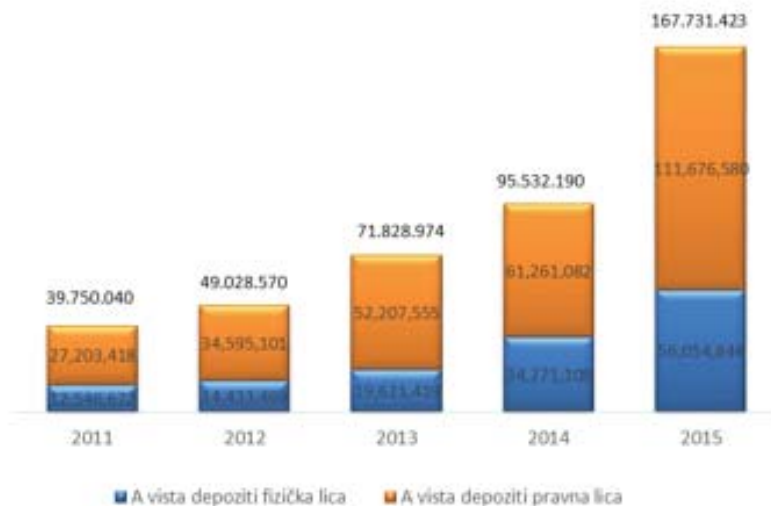

	2011	2012	2013	2014	2015
Oročeni depoziti	58,103,641	69,170,766	89,560,267	116,424,762	147,667,583
A vista depoziti	39,750,040	49,028,570	71,828,974	95,532,190	167,731,423
Ukupno	97,853,681	118,199,336	161,389,241	211,956,952	315,399,006

Slijedeći trend ukupnih depozita, i oročeni i depoziti po viđenju su u 2015. godini, zabilježili rast u odnosu na 2014. godinu, što je prikazano na graficima ispod:

	2011	2012	2013	2014	2015t
Oročeni depoziti fizička lica	35,057,799	45,771,514	55,615,529	69,005,423	80,836,015
Oročeni depoziti pravna lica	23,045,842	23,399,252	33,944,738	47,419,339	66,831,568
Ukupno	58,103,641	69,170,766	89,560,267	116,424,762	147,667,583

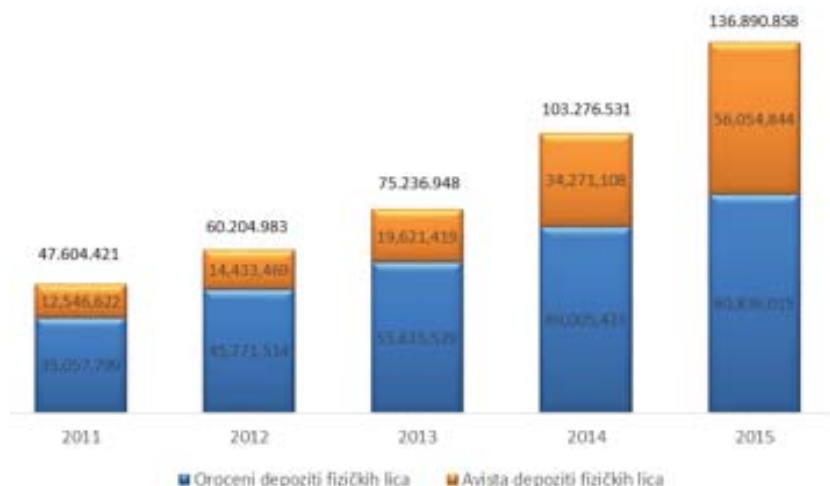

	2011	2012	2013	2014	2015
A vista depoziti fizička lica	12,546,622	14,433,469	19,621,419	34,271,108	56,054,844
A vista depoziti pravna lica	27,203,418	34,595,101	52,207,555	61,261,082	111,676,580
UKUPNO	39,750,040	49,028,570	71,828,974	95,532,190	167,731,423

**DEPOZITI
FIZIČKIH LICA**

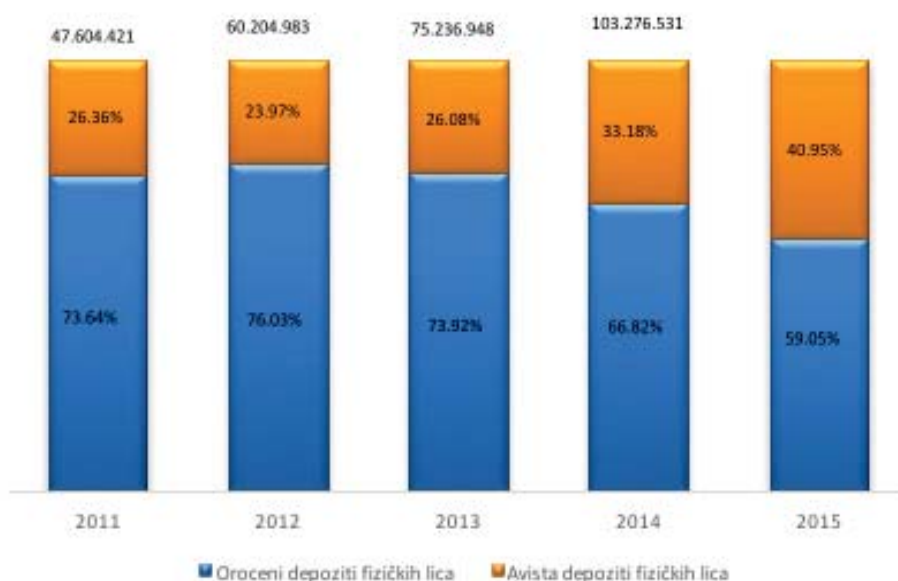
Ukupni depoziti **fizičkih lica** su na kraju 2015. godine bilježili rast od 32,55% u odnosu na 2014. godinu. Rast je ostvaren kako kod *a vista* depozita, tako i kod oročenih.

Rast *a vista* depozita iznosio je čak 63,56%, dok je oročena štednja fizičkih lica porasla za 17,14%.

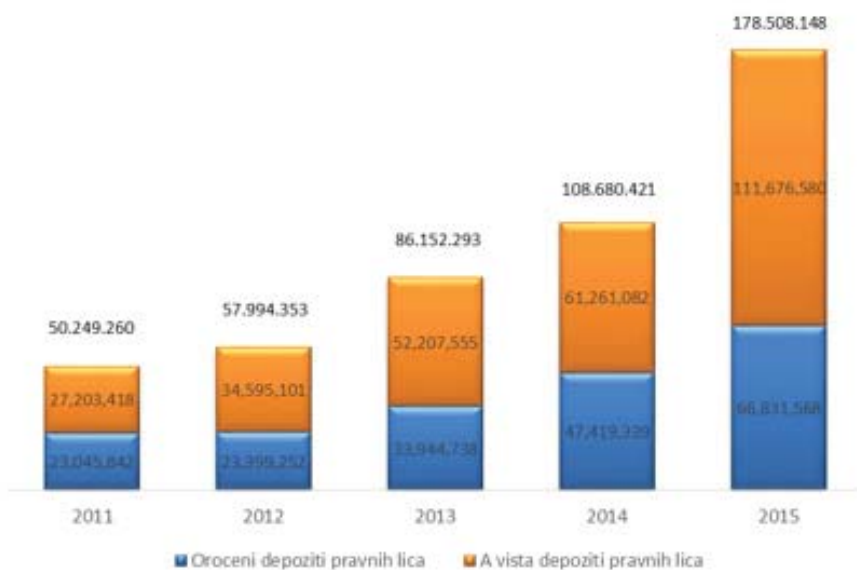
	2011	2012	2013	2014	2015
Oročeni depoziti fizičkih lica	35,057,799	45,771,514	55,615,529	69,005,423	80,836,015
Avista depoziti fizičkih lica	12,546,622	14,433,469	19,621,419	34,271,108	56,054,844
UKUPNO	47,604,421	60,204,983	75,236,948	103,276,531	136,890,858

U ukupnoj strukturi depozita fizičkih lica, učešće oročenih depozita je iznosilo 59,05%, dok su *a vista* depoziti učestvovali sa 40,95%.

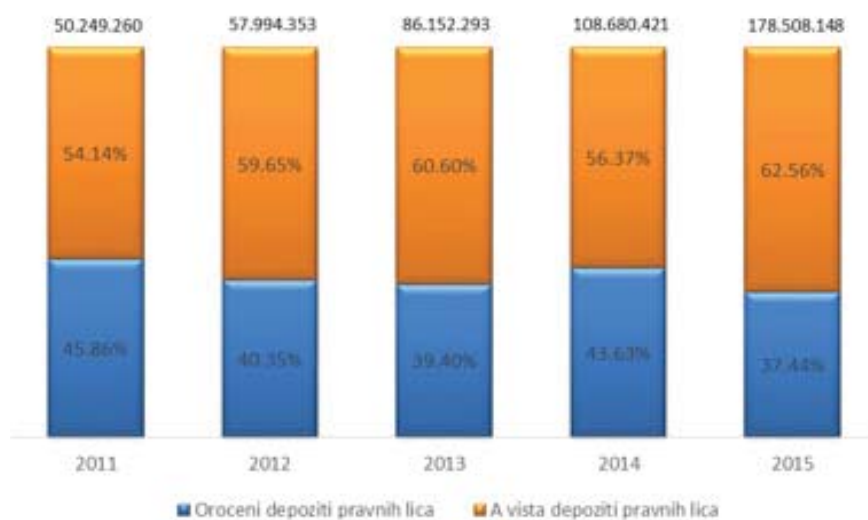
DEPOZITI PRAVNIH LICA

Ukupna štednja pravnih lica je povećana za 64,25% i to a vista depozita za 82,30% a oročenih depozita za 40,94%.

	2011	2012	2013	2014	2015
Oročeni depoziti pravnih lica	23,045,842	23,399,252	33,944,738	47,419,339	66,831,568
A vista depoziti pravnih lica	27,203,418	34,595,101	52,207,555	61,261,082	111,676,580
UKUPNO	50,249,260	57,994,353	86,152,293	108,680,421	178,508,148

U ukupnoj strukturi depozita pravnih lica, učešće oročenih depozita je iznosilo 37,44%, dok su a vista depoziti učestvovali sa 62,56%.

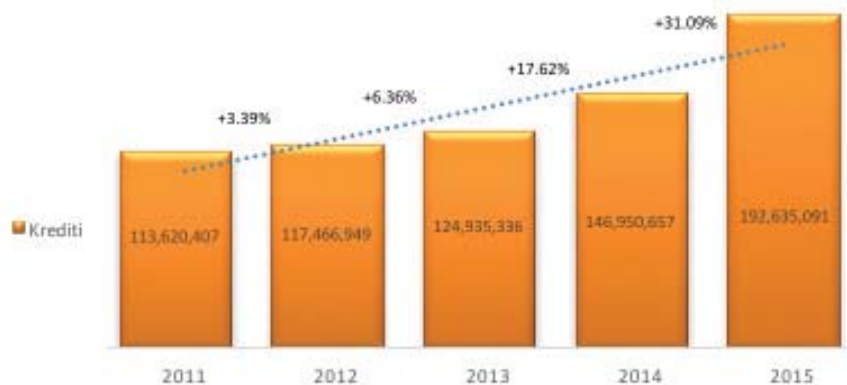
PLASMANI Hipotekarna banka je i u 2015. godini, osim što je pružala kontinuiranu kreditnu podršku postojećim klijentima, istovremeno odobravalala plasmane velikom broju novih klijenata.

Jedna od prepoznatljivih karakteristika Banke je što klijentima, osim odobravanja plasmana istovremeno pruža savjetodavne usluge, a sve u cilju unaprijeđenja poslovanja i ostvarivanja boljih poslovnih rezultata kako Banke tako i njenih klijenata.

I pored konzervativne politike koju Banka već tradicionalno vodi pri odobravanju kredita, ukupan iznos kreditnog portolija se u odnosu na prethodnu godinu povećao za 31,09%.

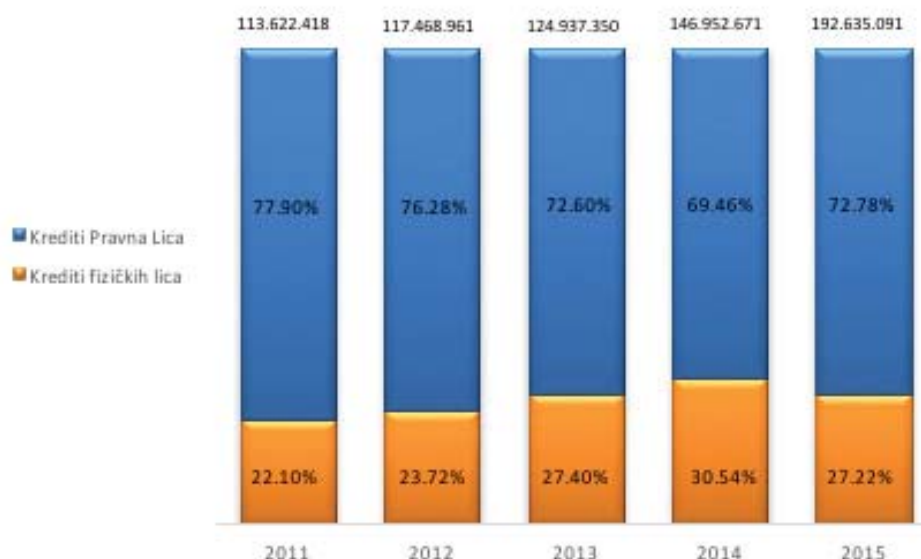
Rast kreditnog portolija fizičkih lica je iznosio 16,85% dok je rast kreditnog portolija pravnih lica iznosio 37,35%.

	Kreditni	Promjena u %
2011	113,620,407	0.00%
2012	117,466,949	3.39%
2013	124,935,336	6.36%
2014	146,950,657	17.62%
2015	192,635,091	31.09%

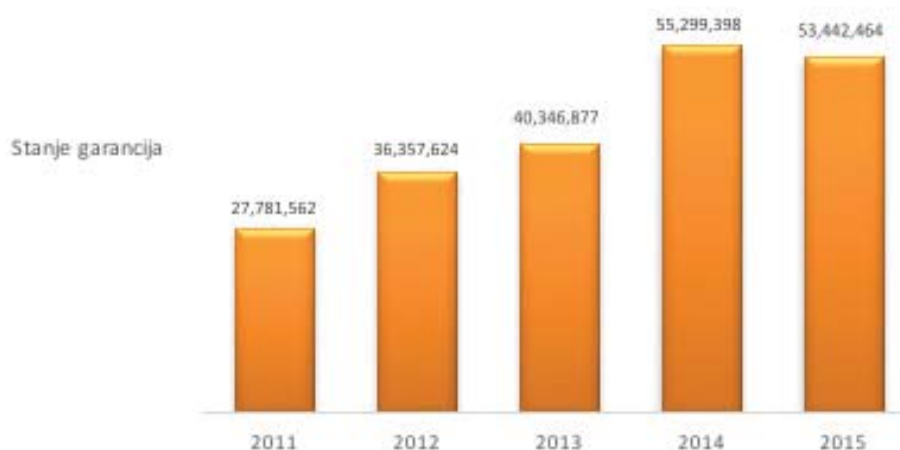

	2011	2012	2013	2014	2015
Kreditni fizičkih lica	25,110,235	27,867,176	34,227,877	44,875,954	52,436,433
Kreditni Pravna Lica	88,510,172	89,599,773	90,707,460	102,074,703	140,198,658
Ukupno	113,622,418	117,468,961	124,937,350	146,952,671	192,635,091

U strukturi ukupnih kredita, kreditni stanovništvu čine 27,22%, dok je udio kredita pravnih lica 72,78% ukupnog kreditnog portolija.

Prikaz stanja garancija u 2015. godini:

	2011	2012	2013	2014	2015
Stanje garancija	27,781,562	36,357,624	40,346,877	55,299,398	53,442,464

I u 2015. godini Banka je, u saradnji sa Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj (EBRD), nastavila sa plasmanima i omogućila malim i srednjim preduzećima (MSP) da ostvare kredite po izuzetno povoljnim uslovima u dijelu kamatne stope i roka vraćanja kredita.

Sredstvima kredita EBRD, Banka finansira projekte malih i srednjih preduzeća u oblasti: industrije, usluga, turizma, zaštite životne sredine i uštede energije.

Banka je nastavila uspješnu saradnju i sa Evropskim Fondom za jugoistočnu Evropu (EFSE) i Investiciono razvojnim fondom (IRF) na polju plasiranja kredita pod povoljnim uslovima.

U svojoj ponudi za pravna lica, banka ima gotovinske kredite, revolving kredite, kredite za plaćanje obaveza dobavljačima, za kupovinu automobila, za refinansiranje obaveza kod drugih banaka, za finansiranje izvoznih potraživanja, za kupovinu opreme, za adaptaciju poslovnih prostora, za pripremu turističke sezone, overdraft kredite, factoring, kao i sve vrste garancija.

Banka, takođe, nudi širok spektar kredita za stanovništvo: gotovinske, namjenske, studentske, kredite za kupovinu automobila, za adaptaciju i izgradnju, za pomorce, za razvoj turizma, poljoprivredne kredite, overdraft kredite, limite za kupovinu na rate i dr., kao i sve vrste garancija.

POSLOVNA MREŽA I KANALI DISTRIBUCIJE

Banka se sa posebnom pažnjom odnosi prema svojim poslovnicama, kako bi svi naši klijenti na adekvatan način imali mogućnost da kvalitetno zadovoljavaju svoje potrebe. Dosljedno ovome, Hipotekarna banka je u julu 2014.godine otvaranjem posebnog prostora, opremljenog najsavremenijim multifunkcionalnim terminalima, u sklopu nove filijale Banke u bul. Sv. Petra Cetinjskog br. 130, Hipotekarna banka je omogućila klijentima obavljanje bankarskih transakcija u bilo koje doba dana i noći, svih 365 dana u godini.

Poslije nove moderne poslovnice u Ulici slobode, koja je otvorena 2013. godine, ovo je još jedna filijala banke koja klijentima u Glavnom gradu omogućava profesionalnu, naprednu uslugu, obavljanja skoro svih bankarskih transakcija 24 sata dnevno

Poslovna mreža Banke, koja se sada sastoji od 9 filijala i 8 ekspozitura, predstavlja kvalitetnu osnovu za ostvarivanje dobrih rezultata i u narednoj godini.

Osim razgranate poslovne mreže, banka je svojim klijentima dostupna i putem ostalih kanala distribucije – mreže bankomata i EFTPOS terminala, putem internet bankarstva HBklik, mHBklik usluge (mobilno bankarstvo), virtulenog šaltera, Call Centra.

Posebna pažnja posvećuje se upravljanju poslovnom mrežom, kontinuiranoj edukaciji zaposlenih te uređenju i opremanju poslovnica radi pružanja što kvalitetnijih usluga klijentima.

NOVI PROIZVODI I USLUGE

Usmjerena na zahtjeve i potrebe klijenata, Banka kontinuirano radi na poboljšavanju postojeće ponude, te razvoju novih proizvoda i usluga nastojeći da održi i unaprijedi kvalitet i konkurentnost na tržištu.

U 2015. godini banka je svoju ponudu kredita fizickim licima proirila novim proizvodima, stambenim kreditima kao i gotovinskim kreditom za penzionere uz polis osiguranja novčanih potraživanja. Osim kamatne stope i naknade, izuzetna povoljnost kredita za penzionere je polisa osiguranja koju izmiruje banka sto znaci da je besplatna za klijenta korisnika kredita.

Banka je sa Ministarstvom ekonomije potpisala sporazum za realizaciju programa Energy Wood II (ugradnja sistema za grijanje na moderne oblike biomase) i u skladu sa istim obogatila svoju ponudu kredita fizickim licima.

Kako Banka već značajan period prodaje Premium karticu koja ima funkcionalnost za kupovinu na rate bez kamate i naknade, a kako bi klijenti mogli kupovati na rate na svim prodajnim mjestima u zemlji i inostranstvu, Banka je izdala novu debitnu karticu Visa RELAX cijim koriscenjem se sve transakcije obavljene ovom karticom, na svim prodajnim mjestima u zemlji i inostranstvu, linearno raspoređuju na rate.

Takođe, Crnogorski telekom i Hipotekarna banka po uzoru na mHB klik, uradili su mobilnu aplikaciju za korisnike Premium kartica. U svakom trenutku na mobilnom telefonu klijent ima direktan pristup računu za koji je vezana Premium kartica. Bez odlaska u banku, 24 sata dnevno, 7 dana u nedjelji klijent može provjeriti stanje na računu, pregledati transakcije, prenijeti sredstva na drugi račun, platiti račune i još mnogo toga.

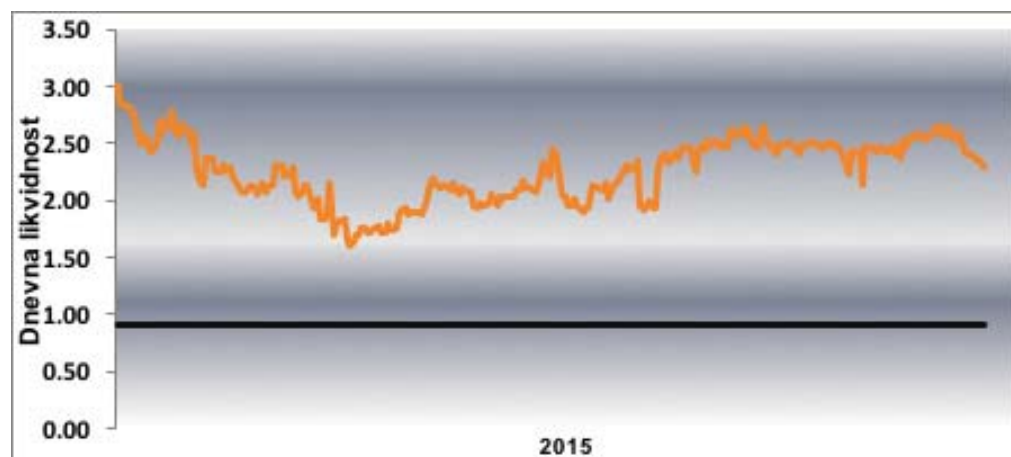
UPRAVLJANJE SREDSTVIMA

Obezbeđivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje svake banke. Banka potrebnu likvidnost treba da obezbjedi racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama, u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i ukupnih obaveza.

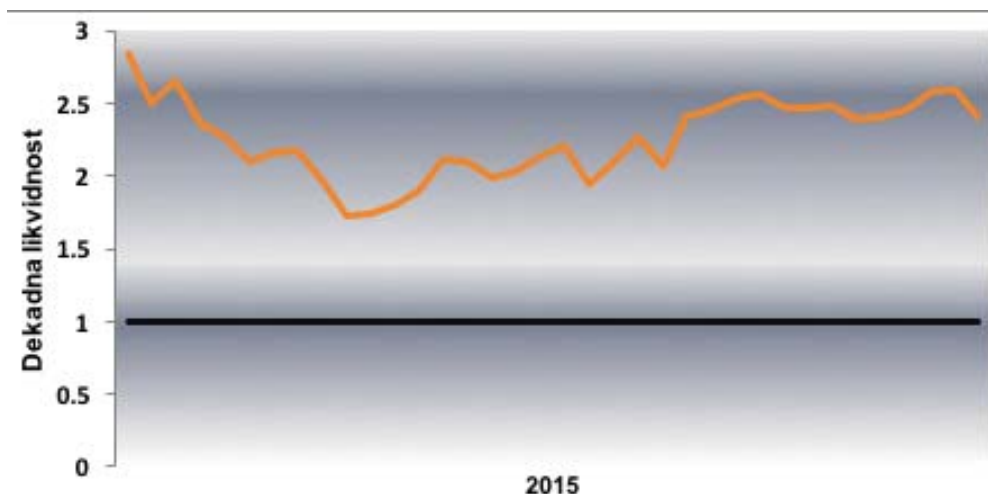
I tokom 2015. godine Banka je stavila akcenat na stabilizaciju domaćih izvora finansiranja, proširenje deponentske baze, smanjivanje kratkoročnih u korist dugoročnih izvora finansiranja i povlačenje novih kreditnih linija od banaka u inostranstvu i međunarodnih finansijskih institucija.

Služba podrške upravljanju sredstvima i finansijskog kontrolinga je u 2015. godini, racionalnim upravljanjem likvidnošću, uspjela da održi nivo likvidnih sredstava kao i ukupnu likvidnu poziciju Banke na zadovoljavajućem nivou. Uz to je dnevnim, sedmičnim, dekadnim i mjesečnim planiranjima raspoloživih likvidnih sredstava vršila usklađivanje izvora sredstava sa plasmanima. Kroz tijesnu saradnju sa ostalim sektorima i službama u Banci, vršena je adekvatna alokacija raspoloživih sredstava. Sve to je Banci omogućilo da redovno izvršava svoje obaveze prema kreditorima, kao i da izađe u susret svim zahtjevima klijenata u najkraćim rokovima.

Dnevni koeficijent likvidnosti, koji se računa po metodologiji koju je propisala Centralna banka Crne Gore, kretao se tokom cijele 2015. godine iznad zakonski propisanog minimuma od 0,90.

Takođe, dekadni koeficijent likvidnosti se kretao iznad zakonski propisanog minimuma od 1,00.

U cilju upravljanja likvidnošću na rok, Banka je redovno pratila pokazatelje strukturne likvidnosti kroz ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive, pregled dospjeća većih depozita, kao i utvrđivanjem stabilnog dijela a-vista depozita po internom modelu i održavala istu u zadovoljavajućim okvirima.

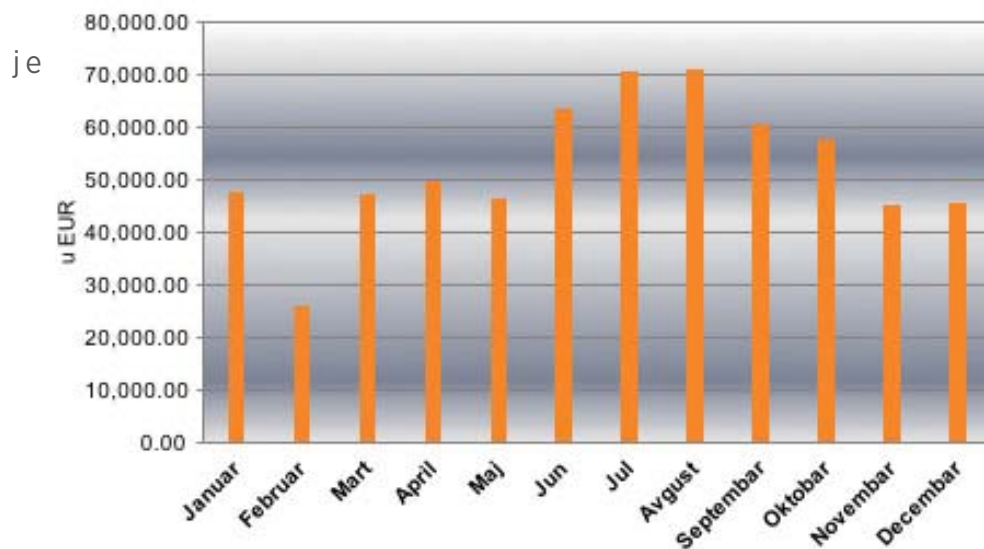
S obzirom da su se posljedice globalne ekonomske krize značajno osjećale i u 2015. godini i uzimajući u obzir opreznost klijenata kada je u pitanju raspolaganje sopstvenim sredstvima, može se konstatovati da je i u svim tim okolnostima Banka prepoznata kao jedna od najpouzdanijih i najlikvidnijih banaka u bankarskom sistemu Crne Gore. U prilog ovoj tvrdnji idu podaci koji pokazuju da je na kraju 2014. godine ukupni nivo depozita Banke iznosio 213,4 miliona EUR, a na kraju 2015. godine 315,4 miliona EUR, što je rast od 47,80%. Viškovi likvidnih sredstava, osim kroz kreditnu aktivnost, plasirani su i u utržive hartije od vrijednosti.

U 2015. godini Banka je aktivno učestvovala na aukcijama državnih zapisa i vodeći se regulativama Centralne banke Crne Gore, koristila iste za pokriće dijela obavezne rezerve. Takođe, kroz aktivnosti Sektora finansijskih tržišta, Banka je plasirala sredstva u hartije od vrijednosti kako u Crnoj Gori tako i u regionu.

U 2015. godini zabilježena su velika kolebanja valutnih kurseva, naročito valutnog para EUR/USD koji ima najveći uticaj na izloženost Banke riziku promjene deviznog kursa.

I u tim uslovima Služba podrške upravljanju sredstvima i finansijskog kontrolinga je uspjela da ostvari izuzetan rezultat po osnovu prihoda od realizovanih kursnih razlika, što je rezultat adekvatnog upravljanja rizikom promjene deviznog kursa. Na kraju 2015. godine ukupan prihod iz kursnih razlika iznosio je 630 hiljada EUR, što je imalo značajnog uticaja na konačni finansijski rezultat Banke.

Prihodi od kursnih razlika u 2015. godini

PLATNI PROMET

Cjelokupan platni promet Banke u 2015. godini karakteriše porast svih parametara koji definišu poslovanje ovog segmenta Banke. Svi prethodno postavljeni planovi u platnom prometu su postignuti, što pokazuje koliko je Banka bila uspješna i efikasna tokom prethodne godine.

DOMAĆI PLATNI PROMET

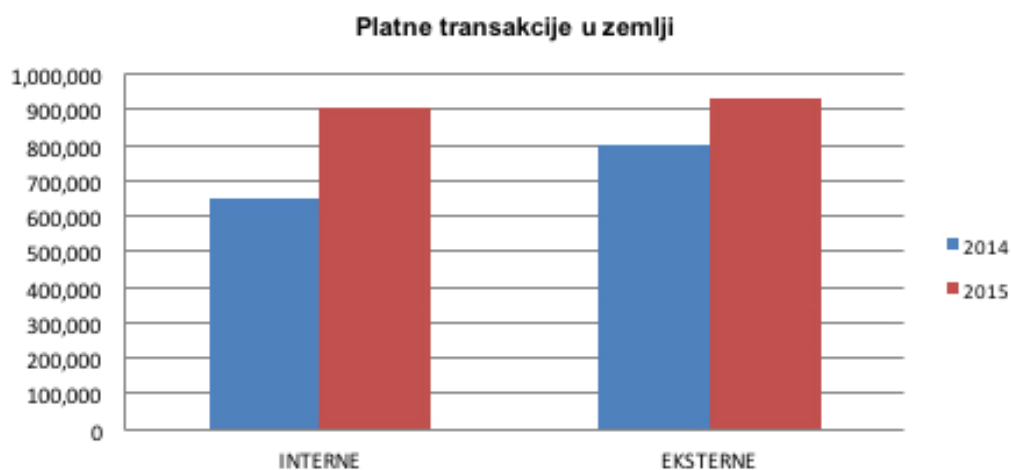
Cjelokupni domaći platni promet Banke bilježi povećanje u 2015. godini.

Ukupan broj transakcija u domaćem platnom prometu povećao se za 26% u odnosu na 2014. godinu. Od toga je najveći porast ostvaren u broju internih transakcija u Banci. Ovaj porast iznosi 39% u odnosu na prethodnu godinu. Eksterne transakcije su takodje zabilježile porast od 16% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi eksternih naloga ostvaren je porast i 'malih' naloga (< EUR1.000 porast 20%) i 'velikih' naloga (> EUR1.000 porast 6%).

Broj priliva od ostalih banaka porastao je u odnosu na prethodnu godinu za 13%.

Značajan porast je ostvaren i u broju elektronskih transakcija (e-banking), što znači da se klijenti sve više okreću elektronskim aplikacijama i vrše plaćanja elektronskim platnim nalogima. Porast broja elektronskih transakcija u domaćem platnom prometu iznosi 26% u odnosu na prošlu godinu.

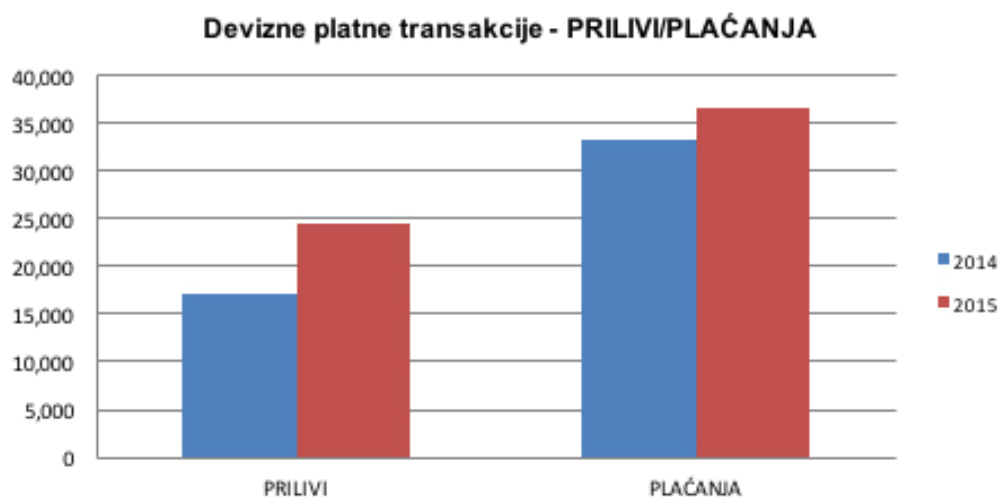

DEVIZNI PLATNI PROMET

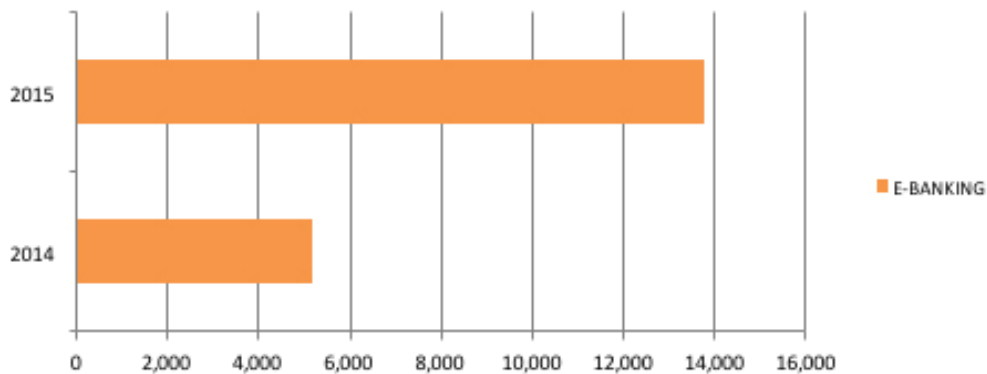
Ono što karakteriše devizni platni promet u 2015. godini je porast broja svih platnih transakcija, i dolaznih i odlaznih, kao i ostalih poslova koji su sastavni dio deviznog platnog prometa.

Banka je odavno prepoznata kao efikasan i pouzdan partner od strane ino banaka.

Broj transakcija plaćanja prema inostranstvu porastao je za 10%. Broj elektronskih plaćanja prema inostranstvu putem HB-klika (e-banking) porastao je za 166% u odnosu na 2014. godinu. Broj ostvarenih priliva porastao je za 44% u odnosu na prethodnu godinu.

Elektronska plaćanja prema inostranstvu

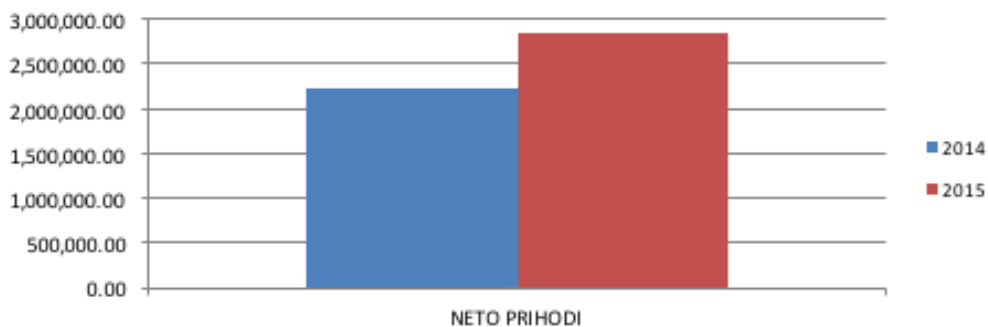
Ukupni prihodi od naknada za usluge platnog prometa porasli su za 30% u odnosu na 2014. godinu. Od toga je porast prihoda od domaćeg platnog prometa iznosio 21%, a od deviznog platnog prometa 41%.

Neto prihodi od ukupnog platnog prometa porasli su za 28% u odnosu na prethodnu godinu.

PRIHODI OD DOMAĆEG I DEVIZNOG PLATNOG PROMETA

NETO PRIHODI PLATNOG PROMETA

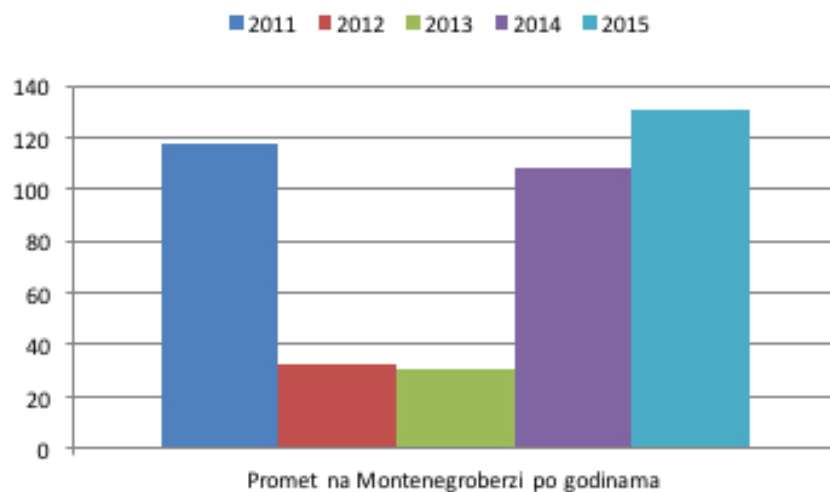
INVESTICIONO BANKARSTVO

CRNOGORSKO TRŽIŠTE KAPITALA

Obim trgovanja na Montenegroberzi je u 2015. godini nastavio je rast i iznosio je 130.809.560 EUR, što je za oko 25% više nego godinu ranije. Ostvareno je 10,140 transakcija, što je za oko 60,5% više nego u 2014.

Rastu prometa značajno je doprinijela trgovina obveznicama koje je emitovala država Crna Gora, a čiji je promet na sekundarnom tržištu iznosio 15,63 miliona eura. Korporativne obveznice Hipotekarne banke pokazale su dobru likvidnost na sekundarnom tržištu sa prometom od 1,25 miliona eura.

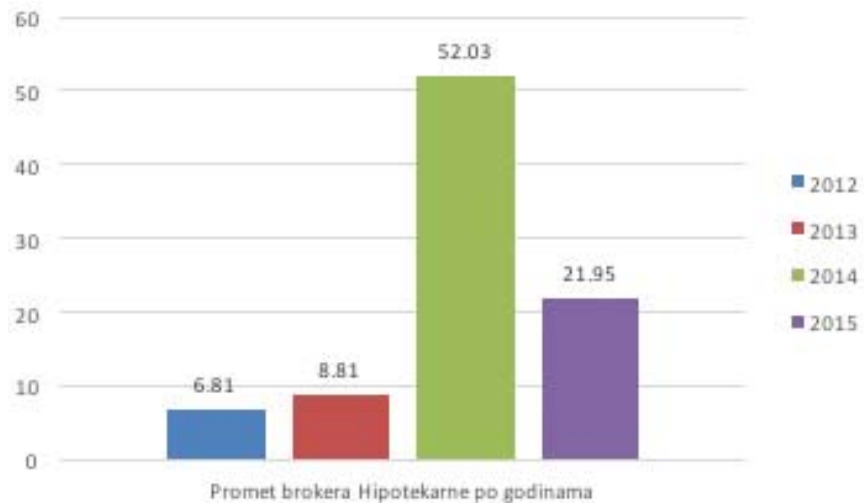
Indeks Montenegroberze MNSE10 je u 2015. zabilježio rast od 4,47%. Posljednjeg dana trgovanja u 2015. godini njegova vrijednost dostigla je 1044,7 poena. Maksimalnu vrijednost od 1073 poena dostigao je 6.05.2105, dok je minimalna vrijednost od 924,04 poena zabilježena 13.11.2015. Inedks MONEX je u 2015. zabilježio rast od 8,31% i godinu završio na 12.128 poena. Maksimalnu vrijednost od 13154 poena dostigao je 6.05.2105, dok je minimalna vrijednost od 10.948 poena zabilježena 21.01.2015. Inedks MONEXPIF je u 2015. zabilježio pad od 9,16%. Posljednjeg dana trgovanja u 2015. godini njegova vrijednost iznosila je 2694 poena.

BROKERSKI POSLOVI

Odjeljenje brokerskih poslova Hipotekarne banke u 2015. ostvarilo je na Montenegroberzi promet od 8,96 miliona eura. Sa ovim prometom Hipotekarna banka je zadržala poziciju jedne od vodećih kuća na crnogorskom tržištu kapitala.

Promet na inostranom tržištu koji su ostvarili brokeri Hipotekarne banke bilježi značajan rast sa 5,3 miliona eura u 2014 godini na 12,85 miliona eura. Time je promet na inostranim tržištima koji su realizovali brokeri Hipotekarne banke prvi put nadmašio promet na Montenegroberzi.

BROKERSKI POSLOVI

U vlasničkim hartijama od vrijednosti na dan 31.12.2015. godine, Hipotekarna banka imala je uloženo 3,596 miliona eura. Od dividende i realizovane kapitalne dobiti, Hipotekarna banka je u 2015. godini prihodovala 159 hiljada eura.

KASTODI POSLOVI

Sa vrijednošću portfolia koji su im klijenti predali na staranje od 81,99 miliona eura, Hipotekarna banka je i dalje ubjedljivi lider u oblasti kastodi poslovanja u Crnoj Gori. Aktiva koja je povjerena na staranje Hipotekarnoj banci porasla je tri miliona u poređenju sa početkom godine. Prihodi Odjeljenja za kastodi poslove narasli su na 273 hiljade eura, sa 192 hiljade koliko su iznosili prethodne godine. Kada se sagleda ostvareni poslovni rezultat Odjeljenja, i on je iznosio 97 hiljada eura.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Služba za kontrolu rizika upravlja rizicima na nivou Banke. Upravljanje rizicima podrazumijeva: identifikovanje, mjerenje, praćenje i izvještavanje o rizicima. Služba razvija politike i procedure za upravljanje rizicima, kao i metodologije i postupke za njihovo mjerenje.

Služba za kontrolu rizika putem mjesečnog izvještaja informiše ALCO komitet o nivou rizika preuzetog od strane Banke. Na osnovu tih informacija, Komitet vrši evaluaciju performansi menadžmenta u procesu upravljanja rizicima.

Služba za kontrolu rizika kreira izvještaje o osjetljivosti Banke na razne vrste rizika na bazi kojih Odbor direktora postavlja limite.

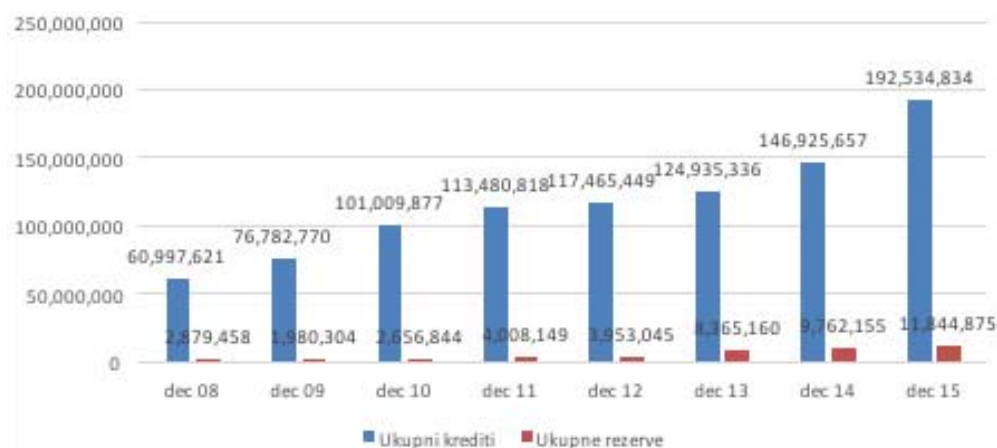
KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom u Banci upravlja se na pojedinačnom nivou i na portfolio nivou.

Portfolio Hipotekarne banke na 31.12.2015. godine iznosio je 192.534.834€, što je za 45.609.177€, tj. 29,2% veći iznos u odnosu na kraj 2014. godine.

Rezerve za kreditne gubitke na 31.12.2015. godine bile su u iznosu od 11.844.875€. U odnosu na kraj 2014. godine, rezerve su se povećale za 2.082.720€, ili 21,3%.

Portfolio / rezerve 2008-2015. godine

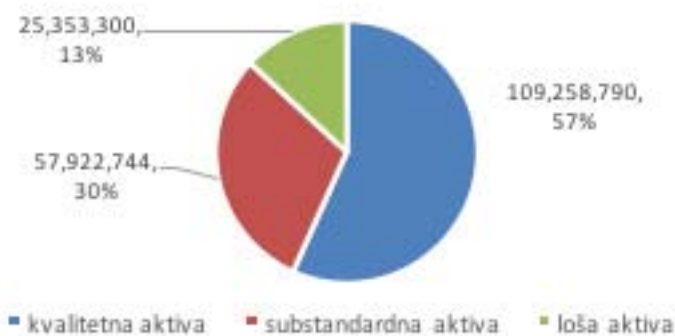
Rezerve za kreditne gubitke na 31.12.2015. godine bile su u iznosu od 6.295.636€. U odnosu na kraj 2014. godine, rezerve su se povećale za 1.055.864€, ili 20,15%.

Kretanje rezervi prema internom modelu tokom 2015. godine

MODEL	mar.15	jun.15	sep.15	dec.15
Rezervacije	5.778.097	5.659.276	6.767.694	6.295.636
Portfolio	168.770.768	191.904.725	184.267.331	192.534.834
	3,42%	2,95%	3,67%	3,27%

Od ukupnog portfolija Banke, na kvalitetnu aktivnu (A i B1) odnosi se 57%, na substandardnu (B2) 30% i na lošu aktivnu (C1, C2, D i E) 13%.

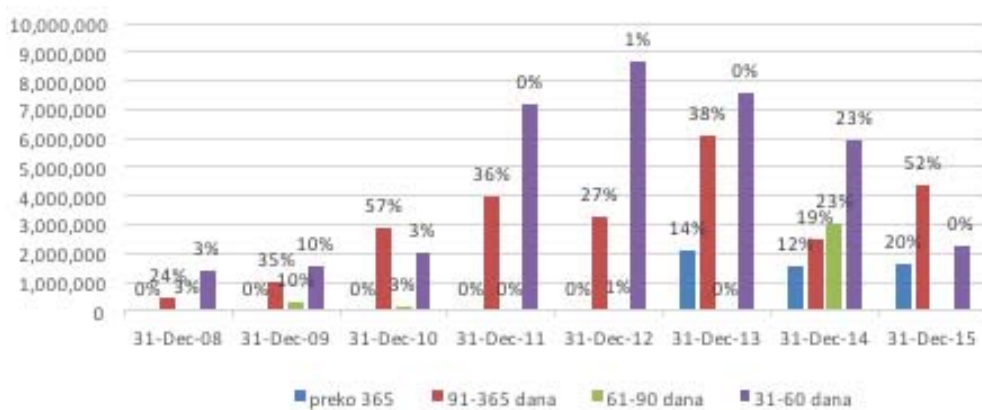
Aktiva po kvalitetu – dec. 15

Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 30 dana, na 31.12.2015. godine iznosio je 8.306.528€, tj.4,31% ukupnog portfolija Banke.

Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 90 dana na 31.12.2015. godine iznosili su 6.002.202 EUR tj 3,12% portfolija Banke dok su na 31.12.2014. godine iznosili 4.050.361€ tj 2,76% ukupnog portfolija Banke.

Potraživanja po partijama koje kasne / ukupni krediti

HOV – u sklopu kreditnog rizika

Bankarsku knjigu Banke su 31. decembra 2015. činili vlasnički i dužnički finansijski instrumenti. Sve pozicije u bankarskoj knjizi bile su u decembru u okviru zakonski i interno definisanih limita. Ukupna vrijednost HOV u vlasništvu Banke na 31.12.2015. godine iznosila je 71,069 miliona €, od čega se na hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju odnosi 67,357 miliona€ a 3,712 miliona € na hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljaća.

TRŽIŠNI RIZIK

U okviru tržišnih rizika, Banka analizira sledeće rizike: rizik kamatne stope, valutni rizik i pozicijski rizik.

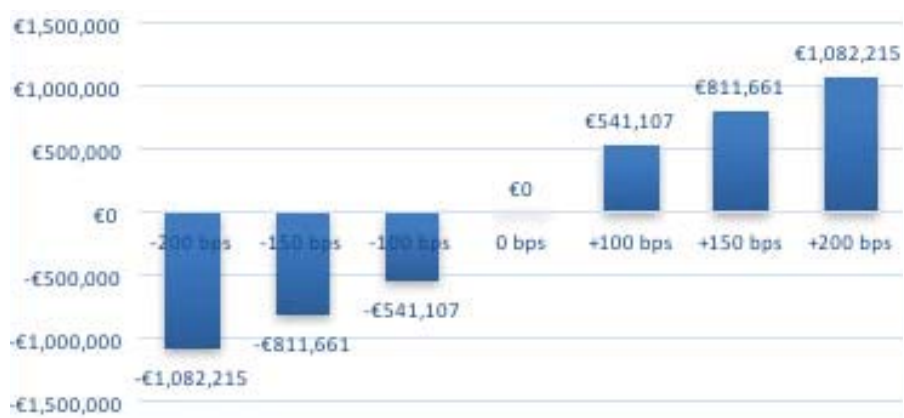
RIZIK KAMATNE STOPE

Rizik kamatne stope analiziran je iz dvije komplementarne perspektive: uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala Banke, kao i na neto kamatni prihod.

Analiza uticaja kamatnog rizika iz bankarske knjige na ekonomsku vrijednost Banke, izvršena je primjenom „gap-a trajanja“. Svrha ovog metoda je da prikaže potencijalnu promjenu vrijednosti svih budućih aktivnih i pasivnih gotovinskih tokova Banke osjetljivih na kamatni rizik, čija razlika predstavlja „ekonomsku vrijednost kapitala“ Banke (EVE). Za razliku od kamatnog gap-a koji mjeri uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod uzimajući u obzir aktivne i pasivne gotovinske tokove do jedne godine, gap trajanja u obzir uzima sve gotovinske tokove.

U slučaju porasta nivoa kamatnih stopa za 200 bps, vrijednost EVE na 31.12.2015. od 50,095 miliona EUR smanjila bi se za 1,082 miliona EUR ili 2,16%. Izračunati iznos gap-a trajanja (ili „rizikom ponderisane pozicije bankarske knjige“) činio je 31. decembra 2014. godine 3,40% sopstvenih sredstava Banke što je u okviru zakonski propisanog limita od 20%.

Promjena EVE za razne vrijednosti promjena kamatnih stopa

VALUTNI RIZIK

Valutni rizik nema značajnijeg uticaja na ukupan rizični profil banke.

Devizna pozicija – 31. decembar 2015. (konvertovano u EUR)

Osnovni kapital					€31.481.000
Deviza	Aktiva	Obaveze	Neto pozicija	Limit (% osnovnog kapitala)	Ostvareno
AUD	17.521	-16.263	1.258	15%	0%
CAD	1.124	-762	362	15%	0%
DKK	1.628	0	1.628	15%	0%
JPY	1	-1	0	15%	0%
KWD	0	0	0	15%	0%
NOK	26.611	-26.364	246	15%	0%
SEK	11.311	-8.832	2.479	15%	0%
CHF	1.262.857	-1.299.377	-36.520	15%	0%
GBP	520.036	-458.794	61.242	15%	0%
USD	12.481.768	-12.959.605	-477.838	15%	1,52%
	14.322.856	-14.769.999	-447.142	20%	1,42%

OPERATIVNI RIZIK

Upravljanje operativnim rizicima regulisano je internim aktima Banke, kao i aktima CBCG. Banka mjesečno identifikuje događaje koji su nastali usled izloženosti operativnim rizicima. O identifikovanim rizicima, nastalim gubicima, kao i mjerama koje je potrebno preduzeti u cilju rešavanja identifikovanih problema, Odbor direktora se izvještava kvartalno.

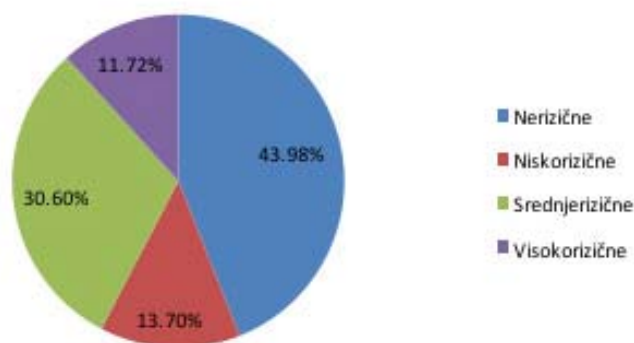
RIZIK ZEMLJE

Politika upravljanja rizikom zemlje kreirana je u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima CBCG, kao i internim aktima Banke (Procedura i Politika upravljanja rizikom zemlje). Internim aktima definisano je sledeće:

- dozvoljeni limiti izloženosti riziku zemlje, pojedinačno po zemljama i zbirno
- periodično preispitivanje adekvatnosti sistema upravljanja rizikom zemlje
- način identifikacije, mjerenja, praćenja i kontrolisanja rizika zemlje
- ovlašćenja i odgovornosti lica vezanih za preuzimanje i upravljanje rizikom zemlje
- obaveze vezane za periodično izvještavanje o izloženosti Banke riziku zemlje
- klasifikacija aktive izložene riziku zemlje i kriterijumi za utvrđivanje rejtinga zemalja

Na grafikonu ispod se vidi da se 44% izloženosti Banke odnosi na izloženost prema zemljama koje su klasifikovane kao nerizične ili niskorizične, 14% na niskorizične, 31% na srednjerizične, a samo 12% na visokorizične zemlje iz čega se zaključuje da Banka dobro upravlja rizikom zemlje.

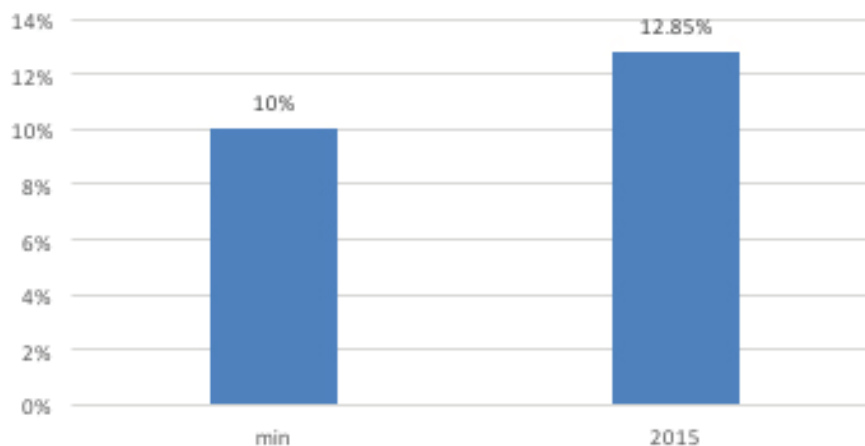
Rizik zemlje

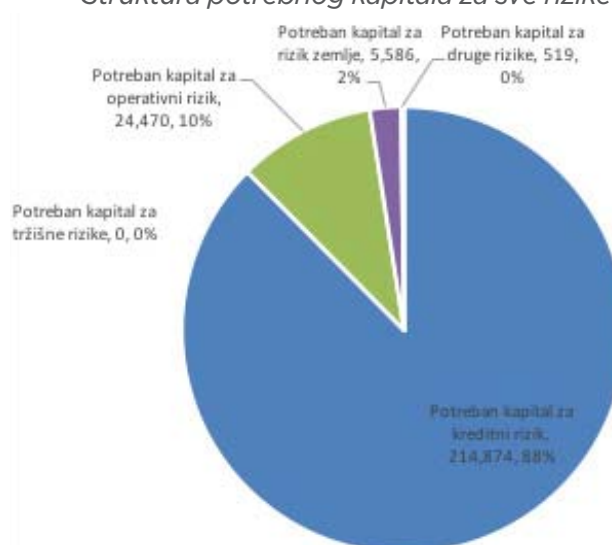
KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI

Na 31.12.2015. godine koeficijent solventnosti je bio iznad zakonom propisanog limita (10%), i iznosio je 12,85%. Koeficijent solventnosti je najznačajniji pokazatelj povjerenja u Banku, i zaštitnik je deponentima, povjeriocima i poslovnim partnerima Banke.

Koeficijent solventnosti za 2015.godine

Struktura potrebnog kapitala za sve rizike

KAPITAL

Ukupan kapital Banke na dan 31.12.2015. iznosi 34,405 miliona eura. U odnosu na prethodnu godinu, kapital je povećan za 8,77%. Na dan 31. decembar 2015. godine nominalna vrijednost akcionarskog kapitala iznosi 16,006 miliona eura. Akcionarski kapital sastoji se od 31.305 akcija, svaka nominalne vrijednosti 511,29 eura. U vlasničkoj strukturi Banke strana pravna i fizička lica učestvuju sa 77%.

RAČUN DOBITI I GUBITKA

Banka je u 2015. godini ostvarila dobit u iznosu 2,729 miliona eura. Prihodi od kamata u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 20,54% i iznose 17.337 miliona EUR, što je posljedica povećanja kreditne aktivnosti i većih investicija u hartije od vrijednosti. Prihodi od naknada u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 28,77% i iznose 9,237 miliona EUR. Neto prihodi od naknada iznose 41,19% neto prihoda iz redovnog poslovanja Banke.

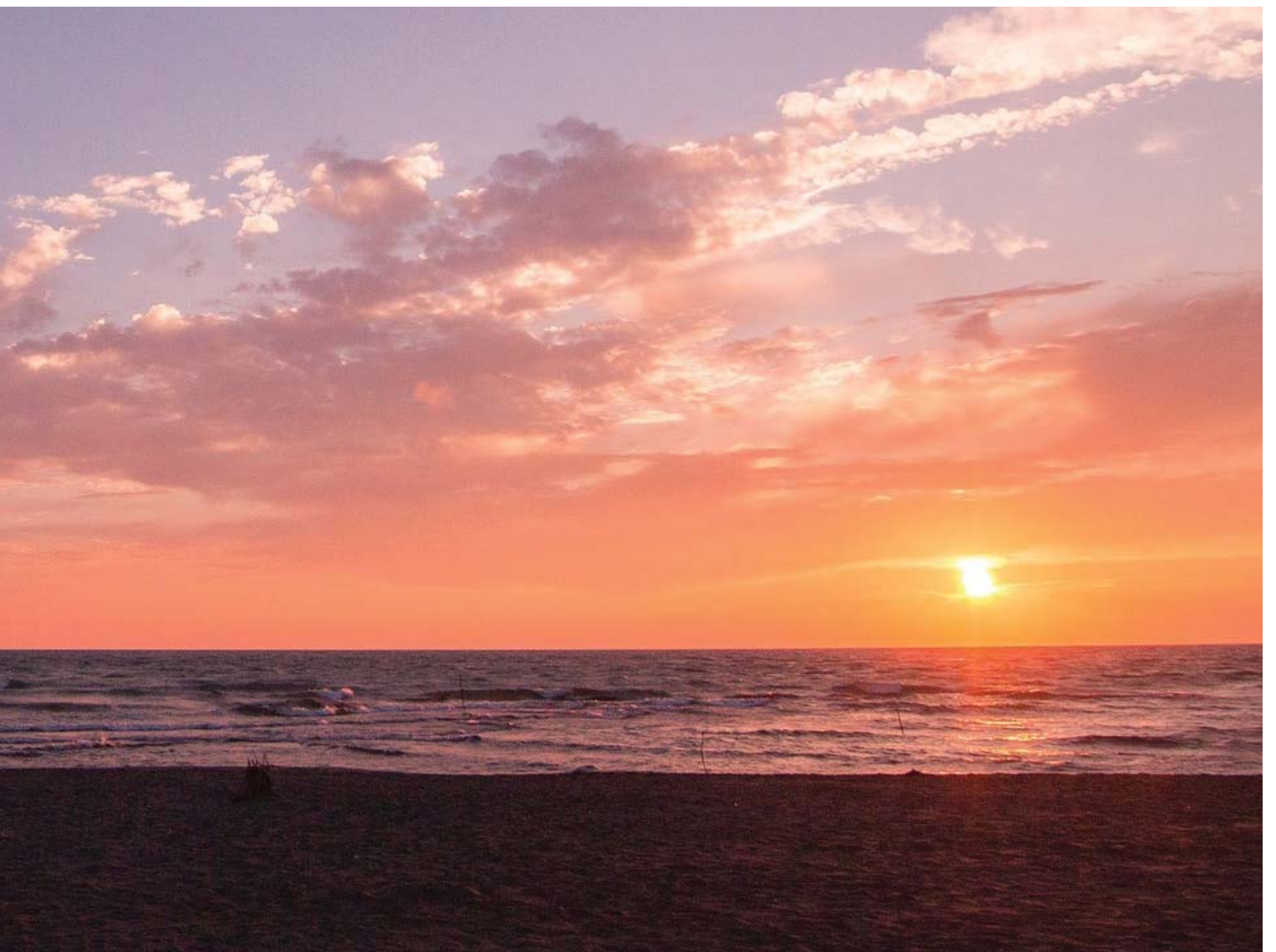
Ostali prihodi u odnosu na prethodnu godinu veći su za 25,11% i iznose 1,258 miliona EUR.

Troškovi redovnog poslovanja, uključujući amortizaciju, iznose 11.600 miliona eura i povećali su se za 9,30% u odnosu na prethodnu godinu.

Povećanje troškova posljedica je proširenja poslovne mreže, novog broja zaposlenih, kao i povećanje ostalih troškova koje prate rast i razvoj Banke. Procjena kreditnih rizika i formiranje rezervi za rizične plasmane i potencijalne obaveze Banke, temelje se na primjeni načela konzervativne politike i primjene važećih Zakonskih propisa. Ukupno izdvojene rezerve na pozicije aktive i pasive iznose 9,735 miliona EUR sa stanjem na dan 31.decembar 2015. godine.

3 FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI NA 31. DECEMBAR 2014. GODINE I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

HIPOTEKARNA BANKA AD, PODGORICA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

31. DECEMBAR 2015. GODINE

SADRŽAJ

	Strana
Izvještaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha od 1. januara do 31. decembra 2015. godine	2
Izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine	4
Iskaz o promjenama na kapitalu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine	5
Iskaz o tokovima gotovine od 1. januara do 31. decembra 2015. godine	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7-58

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA HIPOTEKARNE BANKE A.D. PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Hipotekarne banke A.D. Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2014. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omogućе pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršеći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takode uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2014. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2013. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je 5. maja 2014. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Podgorica, 27. april 2015. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Stephen Fish
Partner

Danijele Dimovski
Danijele Dimovski
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

		(U hiljadama EUR)	
	Napomena	2014	2013
Prihodi od kamata i slični prihodi	5a	14,383	13,292
Rashodi od kamata i slični rashodi	5b	(5,318)	(4,632)
NETO PRIHODI OD KAMATA		9,065	8,660
Prihodi od dividendi		52	59
Troškovi obezvrjeđenja	6a	(1,574)	(1,041)
Troškovi rezervisanja	6b	379	(206)
Prihodi od naknada i provizija	7a	7,173	5,251
Rashodi naknada i provizija	7b	(2,707)	(1,581)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		4,466	3,670
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti		197	59
Neto dobiti od kursnih razlika		412	379
Troškovi zaposlenih	8	(4,358)	(4,137)
Opšti i administrativni troškovi	9	(5,142)	(4,295)
Troškovi amortizacije	10	(783)	(723)
Ostali rashodi	11	(329)	(126)
Ostali prihodi	12	344	313
OPERATIVNI PROFIT		2,729	2,612
Porez na dobit	13	(275)	(245)
NETO PROFIT		2,454	2,367

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:

Esad Zaimović
Glavni izvršni direktor

Aleksandar Mitrović
Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

BILANS STANJA na dan 31. decembra 2014. godine

		(U hiljadama EUR)	
	Napomena	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	14	67,725	26,684
Kredit i potraživanja od banaka	15	46,203	51,692
Kredit i potraživanja od klijenata	16	145,977	122,734
Investicione hartije od vrijednosti			
- raspoložive za prodaju	17a	26,560	7,720
- koje se drže do dospelosti	17b	1,666	10,842
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala		8	8
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	2,032	1,810
Nematerijalna sredstva	19	939	885
Odložena poreska sredstva	13	24	18
Ostala finansijska potraživanja	20	601	509
Ostala poslovna potraživanja	21	937	1,175
UKUPNA SREDSTVA		292,672	224,077
OBAVEZE			
Depoziti banaka		597	434
Depoziti klijenata	22	215,318	163,207
Pozajmljena sredstva od banaka		-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	23	29,674	25,476
Rezerve	24	711	1,080
Tekuće poreske obaveze		253	252
Odložene poreske obaveze	13	29	1
Ostale obaveze	25	4,520	4,765
Subordinisani dug	26	9,939	-
UKUPNE OBAVEZE		261,041	195,215
KAPITAL			
Akcijski kapital	27	16,006	16,006
Emisiona premija		7,444	7,444
Neraspoređena dobit		-	1,311
Dobit tekuće godine		2,454	2,367
Ostale rezerve		5,727	1,734
UKUPAN KAPITAL		31,631	28,862
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		292,672	224,077
VANBILANSNA EVIDENCIJA	29	537,148	501,522

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:

Esad Zaimović
Glavni izvršni direktor

Aleksandar Mitrović
Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

(U hiljadama EUR)

	Aksijski kapital	Emisiona premija	Neraspoređena dobit/ (Akumulirani gubitak)	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januara 2013. godine	16,006	7,444	(306)	1,617	1,701	26,462
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	33	33
Prenos dobitka	-	-	1,617	(1,617)	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	2,367	-	2,367
Stanje 31. decembra 2013. godine	16,006	7,444	1,311	2,367	1,734	28,862
Efekti svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	315	315
Prenos akumuliranog dobitka	-	-	(1,311)	(2,367)	3,678	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	2,454	-	2,454
Stanje 31. decembra 2014. godine	16,006	7,444	-	2,454	5,727	31,631

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:

Esad Zaimović
Glavni izvršni direktor

Aleksandar Mitrović
Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE za godinu koja se završila 31. decembra 2014. godine

	(U hiljadama EUR)	
	2014	2013
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	14,295	12,751
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(4,621)	(3,943)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	7,173	5,251
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(2,707)	(1,581)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(11,367)	(9,048)
Povećanje kredita i ostale aktive	(23,214)	(3,975)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	51,722	44,252
Plaćeni porezi	(664)	(570)
Ostali odlivi (Napomena 30)	(20,076)	(6,840)
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	10,541	36,297
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(931)	(847)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(263)	(593)
Državni zapisi	9,212	(2,955)
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	-	100
Neto priliv/ (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	8,018	(4,295)
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	14,175	1,064
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	14,175	1,064
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	412	379
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	33,146	33,445
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	78,961	45,516
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (Napomena 30)	112,107	78,961

Napomene na stranama od 7 do 65 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane rukovodstva Hipotekarne banke AD, Podgorica, 27. aprila 2015. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke AD, Podgorica:

 Esad Zaimović
 Glavni izvršni direktor

 Aleksandar Mitrović
 izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hipotekarna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) je od 1995. godine registrovana kao akcionarsko društvo i registrovana je u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0004632. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 3 (Rješenje broj 02/3-1/2-01). Od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-75/1-2002 od 18. decembra 2002. godine, Banka je dobila odobrenje za rad.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun. Pored bankarskih poslova iz prethodnog stava, Banka može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.),
- izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata,
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet,
- finansijski lizing,
- poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - a) stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
 - b) finansijskim derivatima,
- depo poslovi,
- izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja,
- iznajmljivanje sefova,
- poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove banke i
- poslove neposredno povezane sa poslovima Banke, u skladu sa Statutom.
- Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Odbor direktora Banke ima dva stalna tijela i to: Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje kreditnim rizikom. Članove Odbora direktora Banke bira Skupština akcionara Banke. Odbor direktora Banke ima 7 (sedam) članova, od kojih većina nijesu zaposleni u Banci.

Sjedište Banke je u Podgorici, u ul. Josipa Broza Tita br. 67. Na dan 31. decembra 2015. godine Banka ima 176 zaposlenih radnika (31. decembra 2014. godine: 182 zaposlena radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list RCG”, br. 69/05, br. 80/08 i br. 31/11), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002) i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izvještavanje banaka.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Finansijski izvještaji prikazani su u formatu propisanom u Odluci o kontnom okviru za banke, mikrokreditne finansijske institucije i kreditne unije koji je usvojen od strane Centralne Banke Crne Gore 23. oktobra 2012. godine. Shodno tome, sve banke i mikrokreditne finansijske institucije su u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje u skladu sa navedenom Odlukom od 1. januara 2013. godine. Pored toga, Odlukom Savjeta Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 15/12, 18/13) utvrđen je sadržaj finansijskih izvještaja banaka, kao i rokovi i način sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja Centralnoj banci Crne Gore.

Pored prezentacije finansijskih izvještaja, prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2015. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski izvještaja se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski izvještaji Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Kontinuitet poslovanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

(a) Obezvrjeđenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka vrši pregled kreditnog portfolia kako bi procijenila ispravku vrijednosti najmanje jednom kvartalno. Prilikom određivanja da li je potrebno proknjižiti gubitak po osnovu ispravke vrijednosti u bilansu uspjeha, Banka vrši procjenu da li postoji bilo koji indikator postojanja mjerljivog smanjenja u procijenjenim budućim novčanim tokovima koji proizilaze iz kreditnog portfolia, prije nego što smanjenje može biti identifikovano kod pojedinačnog kredita u portfoliju. Ovaj dokaz može uključiti bilo koje indikatore postojanja neželjene promjene u platežnom statusu zajmoprimca, kao i lokalne ekonomske uslove koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza. Rukovodstvo koristi procjene bazirane na istorijskim gubicima za sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima obezvrjeđenja koji su slični onima u portfoliu prilikom planiranja svojih budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste u procjeni iznosa i tajminga budućih novčanih tokova, pregledaju se redovno, kako bi se uklonile sve razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih iskustava.

(b) Obezvrjeđenje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Banka na izvještajni datum procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti.

Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju dužničkih finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, kumulativni gubitak, vrjednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira kroz bilans uspjeha. Kada naknadni događaj dovede do smanjenja iznosa ispravke vrijednosti dužničkog finansijskog sredstva namijenjenog prodaji, prethodno priznati gubitak od obezvrjeđenja se ukida kroz bilans uspjeha.

U slučaju učešća u kapitalu raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i “značajan” ili “prolongiran” pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. U tom slučaju, kumulativni gubitak se utvrđuje kao razlika između nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti i isti se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha. Kada naknadni događaj dovede do smanjenja iznosa ispravke vrijednosti učešća u kapitalu, ispravka vrijednosti se ukida i priznaje direktno kroz kapital.

(c) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrjednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

(d) Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna. Aktuarski obračun uključuje stvaranje pretpostavki o diskontnim stopama, budućem rastu zarada i promjenama u broju zaposlenih. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

(e) Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, zgrada postrojenja i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, zgrada, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

(f) Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene, od strane pravnih zastupnika Banke, vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

2.4 Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve finansijske instrumente koji se vode po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja), ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi od naknada i provizija na ostale bankarske usluge (platni promet, kastodi usluge, poslovi sa karticama) se uglavnom evidentiraju prema načelu nastanka poslovne promjene u periodu kada su usluge izvršene. Naknade za neiskorišćene kreditne linije se razgraničavaju (zajedno sa povezanim direktnim troškovima) i priznaju kao korekcija efektivne kamatne stope za kredit.

3.2. Troškovi operativnog lizinga

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspjeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa. Kada se operativni zakup okonča prije isteka perioda zakupa, sve isplate koje zahtijeva zakupodavac na ime kazne se priznaju kao trošak u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

3.3. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika. Preuzete i

potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. List CG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, br. 40/08, br. 86/09, br. 73/10. br. 40/11, br. 14/12 i br. 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o novom kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” 55/12).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjeње poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Finansijska sredstva

3.5.1. Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha; krediti i potraživanja; finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do roka dospijea. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Ova kategorija ima dvije podkategorije: finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi trgovanja ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku ili ukoliko postoji dokaz o postojanju obrasca po kojem ono ostvaruje profit u kratkom roku ili pak po odluci rukovodstva.

Derivati se uvijek klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika.

(b) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Oni nastaju kada Banka odobrava novac ili usluge direktno komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima. Kredit i potraživanja obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i klijenata.

(c) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona nederivatna finansijska sredstva koja nijesu klasifikovana ni u jednu od preostale tri kategorije finansijskih sredstava, odnosno nisu finansijska sredstva koja se drže do roka dospijea, finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ili zajmovi. Ulaganja raspoloživa za prodaju su sredstva za koja postoji namjera da se drže neodređeno vrijeme, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala. Pomenuti finansijski instrumenti obuhvataju ulaganja u kapital i dužničke hartije od vrijednosti.

(d) Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijea

Finansijska sredstva koja se drže do roka dospijea su finansijski instrumenti sa fiksnim ili utvrdivim rokom plaćanja za koje Banka kod nabavljanja nedvosmisleno iskazuje namjeru i sposobnost da će ih posjedovati do njihovog dospijea.

3.5.2. Priznavanje i mjerenje

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se iskazuju po fer vrijednosti, a čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti. Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha, iskazuju se u periodu u kome su nastali.

Dobici ili gubici proistekli iz promjena u fer vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju iskazuju se u okviru kapitala na računu Rezerve kapitala, sve dok finansijsko sredstvo ne bude isknjiženo odnosno obezvrijeđeno, kada se kumulativni dobiti ili gubici prethodno iskazani u kapitalu priznaju u bilansu uspjeha.

Kredit i plasmani se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Oni se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, dobijenoj primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Amortizovana vrijednost je izračunata uzimanjem u obzir svih troškova izdavanja i svih diskonta ili premija prilikom poravnanja. Gubici koji proizilaze iz obezvrijeđenja priznati su u bilansu uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno se vrijednuje po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici priznaju se direktno na kapitalu, kao revalorizacione rezerve. Ukoliko je investicija ustupljena, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat na kapitalu, priznaje se u bilansu uspjeha. Kamata koja je zarađena u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju prikazana je kao kamatni prihod korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Dividende koje su zarađene u periodu držanja finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju, priznate su u bilansu uspjeha onda kada je pravo na plaćanje uspostavljeno. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takve investicije priznati su u bilansu uspjeha i prestaju da se priznaju u revalorizacionim rezervama.

Finansijska sredstva koja se drže do dospelja su nederivatna finansijska sredstva kotirana na aktivnom tržištu sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokovima dospelja, koje Banka namjerava i ima mogućnosti da drži do dospelja. Nakon inicijalnog vrijednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospelja vrijednuju se naknadno po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjeno za ispravku vrijednosti. Amortizovani trošak izračunava se uzimanjem u obzir sve diskonte i premije pri akviziciji i naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope. Amortizacija je uključena u kamatni prihod. Gubici koji proizilaze iz ispravke vrijednosti takvih investicija priznati su u bilansu uspjeha.

3.5.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva, odnosno kada Banka prenese sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena tj. kada je dug isplaćen, storniran ili istekao. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti finansijske obaveze isknižene na osnovu svopa duga u kapital prestaje emitovanjem akcijskog kapitala u vrijednosti ekvivalentnoj tržišnoj vrijednosti akcija Banke na crnogorskoj berzi.

Ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate.

3.6. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U izvještaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac, sredstva kod Centralne banke Crne Gore uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu.

3.7. Rezervisanja i obezvrjeđenje nenaplativih potraživanja

Obračun obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke)

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka vrijednuje stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke u skladu sa MRS 39.

Rezervisanja za gubitke se prema internoj politici izdvajaju za kredite, kreditne kartice, dozvoljena prekoračenja po tekućim računima, proteste po garancijama, provizije po računima fizičkih lica, odnosno za bilansnu aktivu Banke koja je izložena kreditnom riziku i vanbilansnu izloženost Banke, koja potencijalno može biti izložena kreditnom riziku.

Banka vrši pregled potraživanja i drugih plasmana u cilju procjene ispravke vrijednosti na kvartalnom nivou. Kod utvrđivanja da li postoje gubici po osnovu obezvrjeđenja potraživanja i drugih plasmana, Banka procjenjuje dali postoje informacije i dokazi koje ukazuju na postojanje mjerljivog smanjenja procijenjenih budućih tokova gotovine na grupnom nivou, prije nego što je takve gubitke moguće identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja, odnosno plasmana. Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu potraživanja i plasmana uključuju: neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, kao i tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza. Procjene rukovodstva o obezvrjeđenju potraživanja i drugih plasmana putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima

sa sličnim rizikom i sličnim uzrocima obezvrijeđenja. Metodologija i pretpostavke od kojih se polazi pri definisanju iznosa i perioda priliva gotovine po osnovu plasmana su predmet redovne provjere u cilju svođenja na minimum razlike između procijenjenih gubitaka i stvarnih gubitaka.

Banka vrši procjenu obezvrijeđenja potraživanja kao pojedinačnu i grupnu procjenu.

Pojedinačno procjenjivanje

Banka procjenjuje ispravku vrijednosti za svaki pojedinačno značajan plasman i tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrijednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do nekih novih informacija koje prema procjeni bitno mijenjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrijednost kolaterala i izvjesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se vanredna procjena obezvrijeđenja plasmana.

Materijalno značajnim potraživanjem smatra se ukupna bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća ili jednaka od EUR 30,000.

Pojedinačno se procjenjuju svi klijenti koji zadovoljavaju sledeća tri kriterijuma:

1. ukupna bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća ili jednaka od EUR 30,000
2. kašnjenja veća od 90 dana
3. dospjelo potraživanje je veće od EUR 20 za fizička lica odnosno EUR 200 za pravna lica.

vrijednosti i njene nadoknadbive vrijednosti, dobijene diskontovanjem procijenjenih budućih novčanih tokova primjenom ugovorene efektivne kamatne stope. Procijenjeni novčani tokovi mogu se odnositi na gotovinske tokove iz redovnog poslovanja klijenta, ukoliko postoje, ali i na gotovinske tokove koji se očekuju da će nastati iz realizacije hipoteke u periodu od 5 godina, uz primjenu haircut-a na vrijednost kolaterala.

Materijalno značajna potraživanja mogu biti predmet pojedinačne procjene i u slučaju kada su kašnjenja manja od 90 dana, u slučaju da rukovodstvo Banke smatra da postoje objektivni dokazi obezvrijeđenja.

Objektivni dokazi obezvrijeđenja mogu biti sljedeći:

- Veliki finansijski problemi dužnika uključujući i stečaj
- Restruktuiranje kredita (značajne izmjene uslova, smanjenja kamatne stope, djelimični grejs periodi (zamrzavanje i plaćanje samo kamate) neophodni zbog kreditne (finansijske) sposobnosti (ne uslijed tržišnih faktora ili tehničkih izmjena)
- Umanjenje vrijednosti pokrića, npr. usljed niže vrijednosti kolaterala (naročito u slučaju projektnog finansiranja) u slučaju nedovoljnih postojećih tokova gotovine
- Protest garancije (ukoliko je garanciju povuklo treće lice ovo predstavlja indikator umanjenja vrijednosti) ili velika vjerovatnoća pojave protesta (pada) garancije u bliskoj budućnosti

- Nedostatak saradnje od strane klijenata u slučaju dokazanih problema sa otplatom dugovanja
- Nedostatak redovnog mjesečnog prihoda (naročito važno za segment fizičkih lica)
- Evidentan pad prometa usljed smanjene poslovne aktivnosti za privredna društva
- Transfer grupe povezanih lica u Službu za vođenje rizičnih plasmana
- U slučaju materijalnih promjena kod obezvređenja kredita (značajne promjene kod rezultata dužnika, vrijednost kolaterala, ostale bitne promjene koje mogu uticati na obim obezbjeđenja).

Grupno procjenjivanje

Ispravke vrijednosti se procjenjuju za plasmane koji nijesu pojedinačno značajni i za pojedinačno materijalno značajne plasmane kod kojih ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvrijeđenju.

Grupna procjena se vrši po grupama koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije, bazirane na danima kašnjenja i to na kvartalnom nivou. Izračunavanje grupnih procenata obezvrijeđenja se vrši na osnovu statističkih modela migracija kategorija rizičnosti u status neizmirivanja obaveza po vrstama klijenata ili proizvoda. Dobijeni procenti migracija koriguju se za izvršenu naplatu potraživanja.

Grupna procjena se dijeli u četiri kategorije: za pravna lica i za fizička lica u tri kategorije (gotovinski, potrošački i stambeni krediti). Na grupnoj osnovi kreditni plasmani se klasifikuju u određene interne klase rizika za partiju, prema broju dana docnje.

Potraživanje kao osnova za obračun rezervisanja za gubitke po kreditnim proizvodima se umanjuje za iznos depozita i garancija u korist banke izdatih od strane prvoklasne banke ili države kao i iznos hipoteka hair-cutovanih sa 30% i diskontovanih sa efektivnom kamatnom stopom za taj plasman i periodom diskontovanja od 5 godina.

Obezvrijeđenje kredita umanjuje vrijednost kredita i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Iznosi očekivanih priliva po kreditu procjenjuju se na osnovu dokaza o planiranim prihodima dužnika, a u slučaju da su nedovoljni primjenjuje se procjena novčanog toka iz realizacije kolaterala. Procjena broja dana kašnjenja naplate određenog potraživanja od dužnika, utvrđuje se sagledavanjem svih relevantnih dokaza o vremenu realizacije planiranih prihoda dužnika, kao i iskustvenih podataka o kašnjenju u plaćanju tog dužnika.

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, Banka pribavlja i instrumente obezbjeđenja (kolaterale), kojima se obezbjeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. U zavisnosti od procjene mogućnosti izmirenja ugovorenih obaveza, definiše se stepen pokrića plasmana, kako bi se u slučaju neizvršavanja obaveza dužnika, aktiviranjem kolaterala realno mogla naplatiti potraživanja. Količina i tip potrebnog kolaterala zavisi od procjene kreditnog rizika.

Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u

korist Banke. Banka prati tržišnu vrijednost kolaterala i u slučaju potrebe može zahtijevati dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom.

Reprogramirani krediti

Gdje je moguće, Banka nastoji reprogramirati kredite umjesto da preuzme kolateral. To može uključivati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim. Uprava kontinuirano analizira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi, i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita. Nakon što je kredit reprogramiran, tretira se kao loš plasman u narednih šest mjeseci.

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

Banka je dužna da bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br. 22/12, 55/12 i 57/13). U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2015. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	-	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatog u skladu sa internom metodologijom Banke primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 39.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbačenu stavku od sopstvenih sredstava banke.

3.8. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknativ iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknativ iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrijeđeno.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi remonta i generalnih popravki poslovnih prostora priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti poslovnih prostora odnosno opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobici nastali pri otuđenju ili rashodovanju poslovnih prostora i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i sadašnje vrijednosti po kojoj se poslovni prostor odnosno oprema vodi, i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u periodu u kom je nastalo otuđenje ili rashodovanje.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora i opreme, a primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i oprema u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Primjenjene stope su sljedeće:

Glavne grupe	Stope amortizacije (%)
Građevinski objekti	2.00
Motorna vozila	15.00
Namještaj i ostala oprema	15.00 – 20.00
Kompjuterska oprema	33.33
Sitan inventar	50

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena kapitalizuju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i eventualno umanjenje vrijednosti usljed obezvrijeđenja.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja u periodu od 5 godina, s ciljem da se nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3.9. Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcionarski kapital, emisiona premija, rezerve Banke i nepokriveni akumulirani gubitak i dobitak.

Akcionarski kapital Banke obrazuje se iz uloženi sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralne Depozitarne Agencije. Izvod iz registra Centralne Depozitarne Agencije je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

3.10. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom za banke, druge finansijske organizacije i osiguranja ("Sl. list RCG", br. 35/04, 12/06) koji je prestao da važi 2. avgusta 2015. godine, Banka je nastavila da priznaje obavezu isplate otpremnina zaposlenima prilikom odlaska u penziju, u visini šest prosječnih neto zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu koji prethodi isplati otpremnine.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu

penzionisanja zaposlenih procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlaštenog aktuara koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava. Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih zarada i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka.

3.11. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja cijenu koja bi bila dobijena za transakciju prodaje sredstva ili plaćanja za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum vrijednovanja. Utvrđivanje fer vrijednosti bazirano je na pretpostavci da se transakcija održala na primarnom tržištu sredstva ili obaveze ili, u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za sredstvo ili obavezu.

U slučaju da za sredstvo ili obavezu postoji primarno tržište, fer vrijednost predstavlja cijena na tom tržištu.

Fer vrijednost sredstva ili obaveze se vrijednuje korišćenjem pretpostavki koje bi koristili učesnici na tržištu kada utvrđuju cijenu sredstva ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djelaju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrijednost nefinansijskog sredstva uzima u obzir mogućnost tržišnog učesnika da generiše najveće i najbolje ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva ili prodajom drugom učesniku na tržištu koji bi najviše i najbolje iskoristio sredstvo.

Banka koristi tehnike vrijednovanja koje su odgovarajuće u okolnostima i za koje su dostupni podaci korišćeni za utvrđivanje fer vrijednosti, pri čemu se maksimizira korišćenje relevantnih uočljivih ulaznih podataka i minimizira korišćenje neuočljivih ulaznih podataka. Tehnike vrijednovanja se revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Sva sredstva i obaveze koja se vrijednuju po fer vrijednosti ili čija se fer vrijednost objelodanjuje u finansijskim izvještajima klasifikovana su u tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Nivo 1 - Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za istovjetna sredstva ili obaveze

Nivo 2 - Korišćenje tehnike vrijednovanja za koje je najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti direktno ili indirektno uočljiv

Nivo 3 - Korišćenje tehnike vrijednovanja za koje najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti nije uočljiv

Za sredstva ili obaveze koje se kontinuirano vrijednuju po fer vrijednosti u finansijskim izvještajima, Banka utvrđuje ponovnom procjenom kategorizacije na svaki izvještajni datum da li su se desili prelazi između nivoa hijerarhije.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.13. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između ostvarenog priliva umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.14. Izdate dužničke hartije od vrijednosti

Izdate dužničke hartije od vrijednosti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za transakcione troškove koji se direktno pripisuju njihovom izdavanju. Izdate dužničke hartije od vrijednosti se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti. Kamate, diskonti i premije se priznaju u bilansu uspjeha kao rashodi kamata razgraničeni u toku perioda dospjeća.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlašćenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje.

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Služba za kontrolu rizika je odgovorna za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Odboru direktora. Pored toga, praćenje izloženosti Banke kreditnom riziku je u nadležnosti Sektora za upravljanje kreditnim rizikom. Banka takođe primjenjuje Međunarodno priznate standarde, prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

4.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguće izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donošenja odluke o kreditiranju vodi se računa o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ br. 22/12, 55/12 i 57/13), koja se primjenjuje od 1. januara 2013.

godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki. Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvrijeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

4.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispuni sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane Odbora za upravljanje kreditnim rizikom.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i finansijske institucije, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženošću kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi se maksimalno iskoristile raspoložive mogućnosti za namirenje potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetaj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlašćenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

4.2.2. Rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti u skladu sa MRS 39

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoji bilo kakav objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih

sredstava, u skladu sa zahtjevima MRS 39. Objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava obuhvata podatke koje imalac sredstva može da primijeti o nastanku gubitka kao što su:

- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana;
- kršenje ugovora, finansijske teškoće dužnika;
- visoka vjerovatnoća bankrotstva ili likvidacije, proces naplate duga od strane države;
- pokretanje sudskog spora protiv dužnika;
- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna. Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti rezultat isključivanja umanjena za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na to da li je isključenje vjerovatno ili ne.

U svrhe zajedničke procjene umanjenja vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

	<i>U hiljadama EUR</i>	
	2015.	2013
Bilansne stavke		
Kreditni i potraživanja od banaka	22,710	51,692
Kreditni i potraživanja od klijenata	186,239	120,275
Kamatna i druga potraživanja	2,044	1,065
Factoring	6	1,394
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	62,447	6,789
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	3,719	10,842
	277,165	192,057
Vanbilansne stavke		
Finansijske garancije	44,706	34,372
Činidbene garancije	8,736	5,975
Nepokriveni akreditivi	1,087	827
Nepovučene kreditne linije	13,080	8,265
	67,609	49,439
Ukupna izloženost kreditnom riziku	344,774	241,496

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti
- polise osiguranja
- garancije.

4.2.4. Krediti i plasmani

Kvalitet kredita i potraživanja od klijenata prikazan je u narednim tabelama:

U hiljadama EUR

	Neobezvrijeđeni nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačno obezvrjeđene	Grupno obezvrjeđene	Ukupno obezvrjeđene	Ukupno, neto
31. decembar 2014. godine								
Stambeni krediti	778	-	-	778	-	(11)	(11)	767
Prekoračenje po tekućim računima	1,464	88	-	1,552	-	(67)	(67)	1,485
Potrošački krediti	31,479	444	33	31,956	(33)	(635)	(668)	31,288
Kreditne kartice	653	18	-	671	-	(20)	(20)	651
Namjenski krediti	227	50	-	277	-	(15)	(15)	262
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	16,091	182	930	17,203	(470)	(182)	(652)	16,551
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni malim preduzećima	49,911	437	21,199	71,547	(2,649)	(907)	(3,556)	67,991
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	45,869	280	19,347	65,496	(550)	(681)	(1,231)	64,265
Kreditni Vladi i opštinama	178	7	1,669	1,854	(30)	-	(30)	1,824
Kreditni finansijskim institucijama	1,201	-	-	1,201	-	(46)	(46)	1,155
Kreditni i plasmani dati bankama	-	-	-	-	-	-	-	-
	147,851	1,506	43,178	192,535	(3,732)	(2,564)	(6,296)	186,239

Kreditni i potraživanja koji nisu ni dospjeli niti obezvrjeđeni u 2015. i 2014. godini su svi svrstani u dobru aktivu.

	Neobezvrijeđeni i nedospjeli	Neobezvrijeđeni dospjeli	Pojedinačno procijenjeni	Ukupno, bruto	Pojedinačno obezvrijeđenje	Grupno obezvrijeđenje	Ukupno obezvrijeđenje	Ukupno, neto
31. decembar 2015. godine								
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Prekoračenje po tekućim računima	1,044	63	-	1,107	-	(41)	(41)	1,066
Potrošački krediti	24,604	413	96	25,113	(34)	(346)	(380)	24,733
Kreditne kartice	600	20	12	632	-	(19)	(19)	613
Namjenski krediti	254	105	-	359	-	(83)	(83)	276
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	15,382	413	1,869	17,664	(630)	(380)	(1,010)	16,654
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni malim preduzećima	49,680	1,463	15,548	66,691	(3,096)	(279)	(3,375)	63,316
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	26,283	1,192	5,029	32,504	(166)	(149)	(315)	32,189
Kreditni Vladi i opštinama	1,668	7	127	1,802	(1)	(11)	(12)	1,790
Kreditni finansijskim institucijama	1,054	-	-	1,054	-	(5)	(5)	1,049
Kreditni i plasmani dati bankama	-	-	-	-	-	-	-	-
	120,569	3,676	22,681	146,926	(3,927)	(1,313)	(5,240)	141,686

Kreditni i avansi koji nisu niti obezvrjeđeni u 2013. godini i 2014. godini su svi svrstani u dobru aktivu.

4.2.4. Krediti i plasmani (nastavak)

a) Dospjeli ali pojedinačno neobezvrijeđeni krediti i plasmani

U hiljadama EUR

	Do 30 dana kašnjenja	Od 31 do 60 dana kašnjenja	Od 61 do 90 dana kašnjenja	Od 91 do 180 dana kašnjenja	Od 181 do 365 dana kašnjenja	Od 1 do 5 godina kašnjenja	Preko 5 godina kašnjenja	Ukupno
31. decembar 2015. godine								
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Prekoračenja po tekućim računima	34	3	1	13	6	29	2	88
Potrošački krediti	325	21	13	9	22	54	-	444
Kreditne kartice	5	1	2	2	3	5	-	18
Namjenski krediti	13	1	-	-	-	36	-	50
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	60	21	3	4	15	79	-	182
Kreditni mikro i malim preduzećima	267	35	7	37	42	49	-	437
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	280	-	-	-	-	-	-	280
Kreditni Vladi i opštinama	7	-	-	-	-	-	-	7
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-
	991	82	26	65	88	252	2	1,506

U hiljadama EUR

	Do 30 dana kašnjenja	Od 31 do 60 dana kašnjenja	Od 61 do 90 dana kašnjenja	Od 91 do 180 dana kašnjenja	Od 181 do 365 dana kašnjenja	Od 1 do 5 godina kašnjenja	Preko 5 godina kašnjenja	Ukupno
31. decembar 2014. godine								
Stambeni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-
Prekoračenja po tekućim računima	24	6	4	4	6	19	-	63
Potrošački krediti	266	65	-	25	19	38	-	413
Kreditne kartice	3	4	2	-	4	7	-	20
Namjenski krediti	2	5	-	6	14	78	-	105
Ostali krediti fizičkim licima, pokriveni hipotekom	236	29	-	9	27	112	-	413
Kreditni mikro i malim preduzećima	1,178	202	8	29	26	20	-	1,463
Kreditni srednjim i velikim preduzećima	1,007	83	102	-	-	-	-	1,192
Kreditni Vladi i opštinama	7	-	-	0	-	-	-	7
Kreditni finansijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-
	2,723	394	116	73	96	274	-	3,676

b) Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

U hiljadama EUR

	31.12.2015.	31.12.2014.
Depoziti	22,874	21,690
Zaloga	49,601	50,084
Hipoteke i fiducije	303,069	303,549
Polise	387	404
Garancije	11,354	9,008
Ukupno	387,285	384,735

U hiljadama EUR

Dospjeli ali individualno neobezvrijeđeni	31.12.2015.	31.12.2014.
Depoziti	22,078	21,514
Zaloga	34,171	44,538
Hipoteke i fiducije	236,921	227,054
Polise	386	404
Garancije	11,354	9,008
Ukupno	304,910	302,518

U hiljadama EUR

Dospjeli ali individualno neobezvrijeđeni	31.12.2015.	31.12.2014.
Depoziti	796	176
Zaloga	15,430	5,546
Hipoteke i fiducije	66,148	76,495
Polise	1	-
Garancije	-	-
Ukupno	82,375	82,217

Banka kao predmet hipoteke uzima nepokretnosti čija se vrijednost za pravna lica definiše za svaki slučaj pojedinačno, što je u nadležnosti donosioca odluke o odobrenju kredita, dok su za fizička lica definisani iznosi u zavisnosti od vrste proizvoda. Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, porodične stambene zgrade, poslovni objekti, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

c) Restruktuirani krediti i plasmani

Banka je zajmoprimcu restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- produžila rok otplate za glavnice ili kamatu,
- zamijenila postojeći novim plasmanom,
- preuzela potraživanja dužnika prema trećem licu na ime potpune ili djelimične naplate kredita
- smanjila iznos duga glavnice ili kamate
- smanjila kamatnu stopu i
- napravila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju zajmoprimca.

Prilikom restrukturiranja kredita Banka vrši finansijsku analizu zajmoprimca i procjenjuje mogućnosti zajmoprimca, nakon restrukturiranja kredita, da ostvari novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate kredita.

Banka je restrukturirala u toku 2015. godine kredite u iznosu od EUR 23,113 hiljada (2014: EUR 11,865 hiljada).

d) Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku, sa umanjenjem za obezvrjeđenje vrijednosti, je prikazana u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR

	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	-	18,510	2,502	1,698	22,710
Kredit i potraživanja od klijenata	170,873	15,028	15	2,373	188,289
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	39,266	16,899	-	6,282	62,447
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca	3,719	-	-	-	3,719
31. decembar 2015. godine	213,858	50,437	2,517	10,353	277,165
31. decembar 2014. godine	159,465	48,586	4,118	5,766	217,935

e) Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, sa smanjenjem za obezvrjeđenje vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	U milijardama EUR													
	Finansije	Transportaobračaj i telekomunikacije	Usluge pružanja smještaja i ishrane	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	Građevinarstvo	Energetika	Vađenje rude i kamena	Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	Trgovina nekretninama	Pojloprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Proizvodnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka	3,078	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19,632	-	22,710
Kredit i potraživanja od klijenata	2,380	12,586	15,159	45,125	11,114	880	1,793	1,261	10,910	3,244	7,072	25,761	51,004	188,289
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	44,310	943	-	-	-	-	-	-	-	-	942	16,252	-	62,447
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeka	3,719	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,719
31. decembar 2015. godine	53,487	13,529	15,159	45,125	11,114	880	1,793	1,261	10,910	3,244	8,014	61,645	51,004	277,165
31. decembar 2014. godine	17,631	11,735	7,793	44,120	9,342	1,298	757	1,281	8,817	2,599	4,081	65,091	43,390	217,935

4.2.5. Vanbilansna evidencija

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

U hiljadama EUR

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2015. godine				
Do 1 godine	10,935	32,910	1,087	44,932
Od 1 do 5 godina	1,346	20,522	-	21,868
Preko 5 godina	799	10	-	809
	13,080	53,442	1,087	67,609

U hiljadama EUR

	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2014. godine				
Do 1 godine	9,799	40,582	1,245	51,626
Od 1 do 5 godina	2,429	14,707	-	17,136
Preko 5 godina	-	10	-	10
	12,228	55,299	1,245	68,772

4.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa, promjene kursa valute i promjene cijena hartija od vrijednosti koji se mijenjaju u skladu sa tržišnim fluktuacijama. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
Devizna sredstva	12,482	520	1,263	58	14,323
Obaveze u devizama	12,960	459	1,299	52	14,770
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2015. godine	(478)	61	(36)	6	(447)
- 31. decembra 2014. godine	(362)	1	(13)	2	(372)
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2015. godine	-2%	-	-	-	
- 31. decembra 2014. godine	-2%	-	-	-	

Agregatna otvorena pozicija:

- 31. decembra 2014. godine	(447)
- 31. decembra 2013. godine	(372)

% osnovnog kapitala:

- 31. decembra 2015. godine	-2.08%
- 31. decembra 2014. godine	-1.86%

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

4.3.2. Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

4.3.3. Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik od promjene kamatnih stopa novčanih tokova predstavlja rizik da će budući novčani tokovi finansijskog instrumenta biti podložni oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik fer vrijednosti predstavlja rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta biti podložna oscilacijama usljed promjenljivih kamatnih stopa na tržištu. Banka je izložena efektima promjene važećih kamatnih stopa na tržištu i to po osnovu rizika od promjene kamatnih stopa na novčane tokove. Kao posljedica takvih promjena može doći

do povećanja kamatnih marži, međutim, one mogu umanjiti dobit ili dovesti do gubitka u slučaju neočekivanih kretanja. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim stopama tako da Banka redovno vrši ponovno određivanje cijena.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	4,605	120,178	124,783
Kredit i potraživanja od banaka	-	22,710	22,710
Kredit i potraživanja od klijenata	188,252	37	188,289
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	59,927	6,108	66,035
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	3,719	-	3,719
Ukupna sredstva	256,503	149,033	405,536
OBAVEZE			
Depoziti banaka	3	689	692
Depoziti klijenata	265,471	52,062	317,533
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	41,142	-	41,142
Subordinisani dug	9,952	-	9,952
Ukupno obaveze	316,568	52,751	369,319
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
31. decembar 2015. godine	(60,065)	96,282	36,217
31. decembar 2014. godine	(58,487)	91,090	32,603

Sljedeća tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
- kratkoročni krediti iz sredstava Banke	2.5 -12
- kratkoročni krediti iz drugih izvora	9.25
- kratkoročni krediti bankama i drugim finansijskim organi.	-
- aranžmanski krediti	-
- dugoročni krediti iz sredstava Banke	3 - 13
- dugoročni krediti iz drugih izvora	4 - 9.5
- krediti za mala i srednja preduzeća do 24 mjeseca	odobravano po stopama iz sredstava banke
- krediti za mala i srednja preduzeća preko 24 mjeseca	odobravano po stopama iz sredstava banke
- krediti za preduzetnike do 24 mjeseca	8.75 - 10
- krediti za preduzetnike preko 24 mjeseca	9.5

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Stanovništvo:	
- gotovinski krediti	0.88 p.m. – 12 p.a.
- potrošački krediti	0.9 p.m. - 11.49 p.a.
- krediti za kupovinu automobila	-
- krediti za adaptaciju i finansiranje do 60 mjeseci	-
- krediti za adaptaciju i finansiranje preko 60 mjeseci	-
- stambeni krediti	7.49 - 10

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Stanovništvo:	
Depoziti po viđenju	0 - 0.4
Kratkoročni depoziti	0 - 2.8
Dugoročni depoziti	0 - 3.25

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2015. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	
Štednja po viđenju:	
- EUR	0.01
- ostale valute	-
Oročeni depoziti u EUR:	
- mjesec dana	0.01 - 3.3
- tri mjeseca	0.01 - 3.2
- šest mjeseci	1.5 - 3.4
- 12 mjeseci	0.01 - 3.75
- 24 mjeseca	2.6 - 4
- 36 mjeseci	0.6 - 4.25
Oročeni depoziti u stranim valutama (USD):	
- tri mjeseca	0.05
- šest mjeseci	0.1
- 12 mjeseci	0 - 1.5

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

Osjetljiva aktiva	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	4,605	-	-	-	-	4,605
Kredit i potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	20,000	24,852	15,065	33,336	94,999	188,252
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	6	-	3,500	-	213	3,719
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	58,095	133	1,039	278	382	59,927
Ukupno	82,706	24,985	19,604	33,614	95,594	256,503
% od ukupne kamatonosne aktive	32%	10%	8%	13%	37%	100%
Osjetljiva pasiva						
Kamatonosni depoziti banaka	3	-	-	-	-	3
Kamatonosni depoziti klijenata	124,057	28,066	25,069	51,174	37,105	265,471
Kamatonosne pozajmice klijenata	5,011	-	238	1,478	34,415	41,142
Subordinisani dug	(48)	-	-	-	10,000	9,952
Ukupno	129,023	28,066	25,307	52,652	81,520	316,568
% od ukupne kamatonosnih obaveza	41%	9%	8%	16%	26%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2015. godine	(46,317)	(3,081)	(5,703)	(19,038)	(14,074)	(60,065)
- 31. decembra 2014. godine	(42,225)	(2,967)	(3,048)	(7,543)	(2,704)	(58,487)

Kumulativni GAP:					
- 31. decembra 2015. godine	(46,317)	(49,398)	(55,101)	(74,139)	(60,065)
- 31. decembra 2014. godine	(42,225)	(45,192)	(48,240)	(55,783)	(58,487)

Mjerenje osjetljivosti ekonomske vrijednosti kapitala na promjene kamatnih stopa se radi za svaku od značajnih valuta. Polazi se od pretpostavke o paralelnoj promjeni kamatnih stopa za 200 baznih poena (2 procentna poena).

Utjecaj rasta kamatnih stopa za 200 baznih poena na kapital mjereno na dan 31. decembra 2015. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju - varijabilna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	12,244	50 b.p.	50	61	+/-
Srednjoročno	-	100 b.p.	-	-	+/-
Dugoročno	-	200 b.p.	-	-	+/-
Ukupno	12,244		50	61	+/-

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstva da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	124,783	-	-	-	-	-	124,783
Kredit i potraživanja od Banaka	21,758	952	-	-	-	-	22,710
Kredit i potraživanja od Klijenata	20,033	24,853	15,064	33,337	62,804	32,198	188,289
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	64,225	131	1,027	275	377	-	66,035
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	6	-	3,500	-	213	-	3,719
Ukupno	230,805	25,936	19,591	33,612	63,394	32,198	405,536
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	692	-	-	-	-	-	692
Depoziti klijenata	173,518	28,320	25,343	51,856	36,128	2,368	317,533
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	5,011	-	238	1,478	7,504	26,911	41,142
Subordinisani dug	(48)	-	-	-	-	10,000	9,952
Ukupno	179,173	28,320	25,581	53,334	43,632	39,279	369,319
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2015. god.	51,632	(2,384)	(5,990)	(19,722)	19,762	(7,081)	36,217
- 31. decembra 2014. god.	47,965	(2,967)	(2,193)	(7,498)	4,904	(7,608)	32,603
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2015. god.	51,632	49,248	43,258	23,536	43,298	36,217	
- 31. decembra 2014. god.	47,965	44,998	42,805	35,307	40,211	32,603	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2015. god.	12.73%	-0.59%	-1.48%	-4.86%	4.87%	-1.75%	
- 31. decembra 2014. god.	16.65%	-1.03%	-0.76%	-2.60%	1.70%	-2.64%	

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2015. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijea sredstava i obaveza za periode od 1

– 3 mjeseca, 3 – 6 mjeseci, 6 - 12 mjeseci kao i za period od preko 5 godina. Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Kumulativni Gap je ročno usaglašen. Na dan 31. decembra 2015. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospijeća korišćenjem modela baziranom na istorijskim podacima Banke. Banka primjenjuje navedeni pristup upravljanja likvidnošću od 31. decembra 2012. godine.

4.4.2 Ročnost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijeća (nediskontovani tokovi gotovine)

U hiljadama EUR

	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2015. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	692	-	-	-	-	-	692
Obaveze prema klijentima	167,150	6,368	28,320	77,199	36,128	2,368	317,533
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	5,011	-	1,716	7,504	26,911	41,142
Subordinisani dug	-	(48)	-	-	-	10,000	9,952
	167,842	11,331	28,320	78,915	43,632	39,279	369,319

U hiljadama EUR

	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2014. godine							
Obaveze							
Obaveze prema bankama	597	-	-	-	-	-	597
Obaveze prema klijentima	96,229	4,386	17,339	61,366	33,309	2,689	215,318
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	1,030	748	3,050	14,116	10,730	29,674
Subordinisani dug	-	(112)	-	51	-	10,000	9,939
	96,826	5,304	18,087	64,467	47,425	23,419	255,528

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

U hiljadama EUR

	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2015	2014	2015	2014
Finansijska sredstva				
Kredit i potraživanja od banaka	22,710	46,203	22,710	46,203
Kredit i potraživanja od klijenata	188,289	145,977	188,289	145,977

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	66,035	26,560	66,035	26,560
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	3,719	1,666	3,719	1,666
	280,753	220,406	280,753	220,406
Finansijske obaveze				
Depoziti klijenata	317,533	215,318	317,533	215,318
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	41,142	29,674	41,142	29,674
	358,675	244,992	358,675	244,992

Pravična vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstva mogu biti prodana, ili obaveze izmirene, između obaviještenih voljnih učesnika u toku trajanja nezavisne transakcije. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

Prilikom procjene pravične vrijednosti finansijskih instrumenata za koje se može utvrditi ovakva vrijednost primijenjeni su sljedeći metodi i pretpostavke:

a) Krediti i plasmani bankama

Potraživanja od drugih banaka obuhvataju međubankarske plasmane i pozicije u procesu naplate.

Pravična vrijednost plasmana sa varijabilnom kamatnom stopom i prekonoćnih depozita je približno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti ovih finansijskih sredstava iskazanoj na dan bilansa stanja.

b) Krediti i potraživanja od klijenata

U cilju utvrđivanja pravične vrijednosti kredita klijentima sa fiksnom kamatnom stopom iskazanih po amortizovanoj vrijednosti, izvršeno je poređenje kamatnih stopa po kojima su krediti odobravani klijentima sa raspoloživim informacijama o preovlađujućim tržišnim kamatnim stopama u bankarskom sektoru Crne Gore, odnosno prosječnim ponderisanim kamatnim stopama po djelatnostima.

Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja.

c) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Pravična vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama.

d) Depoziti i obaveze po kreditima

Za depozite po viđenju, kao i depozite sa preostalim rokom dospijeća kraćim od godinu dana, pretpostavka je da procijenjena pravična vrijednost ne odstupa značajno od knjigovodstvenih vrijednosti.

Procijenjena fer vrijednost kamatonosnih depozita sa fiksnom kamatnom stopom i preostalim rokom dospijeća preko godinu dana, bez navedene tržišne cijene bazira se na diskontovanom toku gotovine primjenom važeće kamatne stope na nove obaveze sa sličnim preostalim dospijećem. Prema mišljenju rukovodstva kamatne stope Banke su usklađene sa važećim tržišnim kamatnim stopama, i shodno tome iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja u datim okolnostima najvjerodostojnije odražava pravičnu vrijednost navedenih finansijskih instrumenata.

Za pravičnu vrijednost obaveza po kreditima sa varijabilnom kamatnom stopom pretpostavka je da aproksimira knjigovodstvenoj vrijednosti ovih obaveza na dan izvještavanja.

e) Hijerarhija fer vrijednosti

MSFI 7 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- » Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- » Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- » Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Banka, u svom vrednovanju, uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

31. decembar 2015. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz iskaz o ukupnom rezultatu				
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	53,472	3,594	8,969	66,035
Ukupna sredstva	53,472	3,594	8,969	66,035

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrijednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i hartija od vrijednosti vrijednovanih

po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je zasnovana na tržišnim cijenama. Ukoliko informacije o tržišnim cijenama nisu raspoložive, koriste se tržišne cijene kotiranih hartija od vrijednosti sa sličnim karakteristikama. Na dan 31. decembra 2015. godine, tržišne cijene hartija od vrijednosti vrijednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke su bile dostupne.

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje fer njihove vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrdiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene fer tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4.6. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- » usaglašenost sa propisima regulatora,
- » zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima, i
- » obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke.

Rukovodstvo Banke vrši kontrolu adekvatnosti kapitala korišćenjem metodologije i limita propisanih od strane Centralne banke Crne Gore na osnovu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Sl.list Crne Gore”, br. 38/11 i 55/12) U skladu sa navedenom Odlukom, Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju i strukturi kapitala Centralnoj banci Crne Gore.

Sopstvena sredstva Banke sastoje se od:

- » osnovnog kapitala (uplaćeni akcijski kapital, neraspoređena dobit iz prethodnih godina, dobit tekuće godine, umanjena za gubitak);
- » dopunskog kapitala (rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja: zakonske, statutarne i druge rezerve, subordinisani kredit);
- » umanjenih za nematerijalna ulaganja, pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke

bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke kao i za iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Rizična aktiva se sastoji od stavki aktive i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive Banke koje su izložene riziku. Kreditni ekvivalenti vanbilansnih stavki aktive predstavljaju iznos koji je rezultat množenja knjigovodstvene vrijednosti vanbilansnih stavki aktive sa propisanim faktorima konverzije. Ukupnu rizikom ponderisanu aktivu čini zbir stavki aktive bilansa i kreditnih ekvivalenata vanbilansnih stavki aktive izloženih riziku (rizična aktiva Banke), klasifikovanih u četiri kategorije i pomnoženih sa odgovarajućim propisanim ponderima rizika.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. decembra 2015. godine, koeficijent solventnosti obračunat od strane Banke u statutarnim finansijskim izvještajima iznosi 12.85% (31. decembra 2014. godine 15.25%) i veći je od propisanog minimuma.

4.7. Upravljanje kapitalom

4.7.1 Analize osjetljivosti (devizni rizik)

Upravljanje izloženosti deviznom riziku, pored analize potraživanja i obaveza Banke iskazanih u stranoj valuti, uključuje i analizu osjetljivosti na promjene deviznog kursa. U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR:

	Ukupno	2015.	Promjena kursa	
		Iznos u stranoj valuti	10%	-10%
Sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	124,783	862	86	(86)
Kreditni i potraživanja od banaka	22,710	8,361	836	(836)
Kreditni i potraživanja od klijenata	188,289	1,471	147	(147)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	66,035	3,576	358	(358)
Ostala finansijska potraživanja	780	53	5	(5)
Ukupno sredstva	402,597	14,323	1,432	(1,432)
Obaveze				
Depoziti banaka	692	41	4	(4)
Depoziti klijenata	317,533	14,376	1,438	(1,438)
Rezerve	1,294	4	-	-
Ostale obaveze - bilans	5,130	2	-	-
Ostale obaveze (garancije i akreditivi) - vanbilans	54,529	347	35	(35)
Ukupno obaveze	379,178	14,770	1,477	(1,477)
Neto izloženost deviznom riziku:				
- 31. decembar 2015. godine			(45)	45
- 31. decembar 2014. godine			(10)	10

Na dan 31. decembra 2015. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 45 hiljada (31. decembar 2014. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 10 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

4.7.2 Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

U toku procesa upravljanja rizikom od promjene kamatnih stopa, Banka vrši analizu osjetljivosti promjena potraživanja i obaveza sa varijabilnim kamatnim stopama. U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0.4% p.p. do -0.4% p.p, odnosno za potraživanja i obaveze iskazane u stranim valutama u rasponu od +0.3% p.p. do -0.3% p.p.

U hiljadama EUR

Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa

	2015	+0.4 b.p. EUR KS +0.3 b.p. FX KS	-0.4 b.p. EUR KS -0.3 b.p. FX KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	124,783		
- sa fiksnom kamatnom stopom	120,178	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	4,605	18	(18)
Kredit i potraživanja od banaka	22,710	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	188,289		
- sa fiksnom kamatnom stopom	188,141	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	148	1	(1)
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	66,035		
- sa fiksnom kamatnom stopom	53,112	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	12,399	50	(50)
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	3,719	-	-
	405,536	69	(69)
Obaveze			
Depoziti banaka	692	-	-
Depoziti klijenata	317,533	-	-
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	41,142		
- sa fiksnom kamatnom stopom	35,071	-	-
- sa varijabilnom kamatnom stopom	6,071	24	(24)
Subordinisani dug	9,952	-	-
	369,319	24	(24)
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
31. decembar 2015. godine	36,217	45	(45)

Pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni, povećanjem, odnosno smanjenjem varijabilne kamatne stope za potraživanja i obaveze u EUR za 0.4 p.p. odnosno za potraživanja i obaveze u stranoj valuti za 0.3 p.p., dobit Banke bi se smanjila, odnosno povećala, za iznos od EUR 45 hiljada.

Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA

a) Prihodi od kamata

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Depoziti:		
- Inostrane banke	91	4
- Centralna banka	-	1
	91	47
Kredit:		
- Državne organizacije	569	570
- Vlada Crne Gore	-	31
- Preduzeća	10,013	8,429
- Fizička lica	4,902	4,110
	15,484	13,140
Hartije od vrijednosti:		
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	116	232
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1,661	886
	1,777	1,118
Ukupno prihodi od kamata:	17,352	14,305
Troškovi obezvrijeđenja po kamatnim potraživanjima	(15)	78
	17,337	14,383

b) Rashodi kamata

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Depoziti:		
- Finansijske institucije	172	282
- Državne organizacije	352	290
- Preduzeća	684	903
- Fizička lica	2,655	2,824
	3,863	4,299
Kredit i ostale pozajmice	1,171	968
Subordinisani dug	613	51
	5,647	5,318

6. TROŠKOVI OBEZVRJEĐENJA I REZERVISANJA

a) Troškovi obezvrjeđenja

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Neto rezervisanja/ukidanje rezervisanja po osnovu:		
- kredita	1,798	1,510
- naknada	2	7
- investicionih hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	1,322	-
- ostalo	150	57
	3,272	1,574

b) Troškovi rezervisanja

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Neto rezervisanja/ukidanje rezervisanja po osnovu:		
- vanbilansnih stavki	554	(384)
- ostalo	3	5
	557	(379)

c) Promjene na računima obezvrjeđenja vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

2015. godina

U hiljadama EUR

	Kreditni i poslovi lizinga (napomena 16)	Kamate (napomena 16)	Stečena aktiva (napomena 21)	Rezerve za operativni rizik (napomena 25)	Ostala potraživanja	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomena 25)	Obezvrjeđenje inv.HoV raspoloživih za prodaju (napomena 17a)	Ukupno
Stanje na početku godine	5,239	50	495	312	140	290	-	6,526
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	1,798	-	-	3	151	555	1,322	3,829
Ukidanja/ispravke koje nisu imale efekte na BU	-	37	85	-	3	-	-	125
Prenos na vanbilans	(742)	(3)	-	-	-	-	-	(745)
Stanje na kraju godine	6,295	84	580	315	294	845	1,322	9,735

2014. godina

U hiljadama EUR

	Kreditni i poslovi lizinga (napomena 16)	Kamate (napomena 16)	Stečena aktiva (napomena 21)	Rezerve za operativni rizik (napomena 25)	Ostala potraživanja	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomena 25)	Obezvrjeđenje inv.HoV raspoloživih za prodaju (napomena 17a)	Ukupno
Stanje na početku godine	4,660	66	342	307	134	674	6,183	6,526
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	1,510	-	-	5	64	(384)	1,195	3,829
Ukidanja/ispravke koje nisu imale efekte na BU	-	(13)	153	-	(58)	-	82	125
Prenos na vanbilans	(931)	(3)	-	-	-	-	(934)	(745)
Stanje na kraju godine	5,239	50	495	312	140	290	6,526	9,735

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Naknade po kreditima	1,132	981
Naknade po vanbilansnim poslovima	896	687
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	2,060	1,466
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	1,179	1,039
Naknade po poslovima sa kreditnim karticama	3,241	2,382
Ostale naknade i provizije	729	618
	9,237	7,173

b) Rashodi od naknada

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Naknade Centralnoj Banci	270	240
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	267	135
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	1,252	865
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	60	48
Naknade za Visa i Master kartice	1,418	1,083
Ostale naknade i provizije	463	336
	3,730	2,707

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Neto zarade	2,258	2,099
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1,765	1,737
Ostale neto naknade zaposlenima	65	69
Otpremnine i jubilarne nagrade	39	6
Naknade članovima Odbora direktora	145	143
Naknade članovima Odbora za razvoj	17	30
Naknade članovima Odbora za kreditni rizik	60	17
Neto trošak prijevoza	35	33
Putni troškovi i dnevnice	135	148
Obuke zaposlenih	7	6
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 25)	32	14
Date pomoći zaposlenima	4	13
Ostali troškovi	39	43
	4,601	4,358

9. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Troškovi zakupa	1,081	996
Troškovi obezbjeđenja objekata i transporta novca	508	472
Troškovi električne energije i goriva	131	123
Čišćenje	107	93
Održavanje kompjutera i opreme	183	146
Porezi vezani za poslovni prostor	11	14
Troškovi održavanja vozila	55	39
Osiguranje	170	82
Revizija	221	211
Sudski troškovi	7	-
Ostale stručne naknade	24	20
Troškovi advokatskih usluga	17	26
Konsultantske usluge	123	70
Troškovi intelektualnih usluga	111	103
Telefon	108	106
Troškovi komunikacionih mreža	107	109
Poštarina	28	21
Kancelarijski materijal	120	130
Komunalne usluge	18	17
Troškovi reprezentacije	292	184
Reklamiranje i marketing	449	414
Pretplate i donacije	86	113
Održavanje softwer-a	267	235
Iznajmljivanje opreme	400	329
Usluge processinga	219	202
Troškovi kartičnog poslovanja	726	478
Ostali troškovi	499	409
	6,068	5,142

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Nekretnine i oprema (napomena 18)	624	588
Nematerijalnih ulaganja (napomena 19)	187	195
	811	783

11. OSTALI RASHODI

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	9	45
Razna takse	31	26
Gubici od prodaje i otpisa nepokretnosti, postrojenja i opreme	58	237
Vanredni troškovi	21	20
Ostali rashodi	1	1
	120	329

12. OSTALI PRIHODI

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	40	-
Dobici od prodaje stečene aktive	96	143
Ostali prihodi poslovanja	95	86
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	86	56
Ostali prihodi	103	59
	420	344

13. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Obračunati tekući porez	294	253
Obračunati odloženi porez	3	22
	297	275

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	3,026	2,729
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	272	246
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	22	7
Ostalo	3	22
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	297	275

Poreska stopa korišćena za 2015. i 2014. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

c) Odložena poreska sredstva/obaveze

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Odložena poreska obaveza kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitaka po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	(33)	(29)
Odložena poreska sredstva po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	25	24

14. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni:	20,010	4,260
- u EUR	19,068	3,534
- u stranoj valuti	942	726
Žiro račun	73,746	43,868
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	30,701	19,353
Ostalo	326	244
	124,783	67,725

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine predstavlja izdvojena sredstava skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 73/15). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- » 9.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- » 8.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na prosječan iznos depozita u toku prethodnog nedjeljnog perioda, dva dana prije isteka perioda održavanja.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa Odlukom, Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Ukoliko Banka planira povlačenje sredstava obavezne rezerve sa računa Centralne banke u inostranstvu, u iznosu većem od 500,000 EUR, dužna je da najavi i o tome pisanim putem obavijesti Centralnu banku najkasnije tri radna dana prije dana povlačenja sredstava obavezne rezerve (petak).

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Izuzetno, do 31. decembra 2016. godine:

- » Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.
- » Naknadu propisanu Centralna banka plaća bankama na iznos sredstava koji predstavlja razliku između 50% ukupnih sredstava obavezne rezerve izdvojene i iznosa sredstava koja su izdvojena u obliku državnih zapisa, a najviše na 25% ukupnih sredstava obavezne rezerve.

Banke koje su na dan početka primjene ove odluke od 21. decembra 2015. godine izdvojile i drže više od 25% obavezne rezerve u obliku državnih zapisa mogu nastaviti da te državne zapise drže kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijea. Banke koje na dan 31. decembar 2016. godine budu izdvojile i držale obaveznu rezervu u obliku državnih zapisa mogu nastaviti da te državne zapise drže kao dio obavezne rezerve do dana njihovog dospijea, ali ne duže od 30. juna 2017.godine.

15. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	21,758	42,425
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, rezidenti	-	9
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, nerezidenti	952	3,769
	22,710	46,203

16. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dospjeli krediti:		
- Vlada Crne Gore	-	
- opštine (javne organizacije)	1,140	8
- privredna društva u privatnom vlasništvu	7,117	5,396

- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom
- fizička lica
- ostalo

Kratkoročni krediti:

- Vlada Crne Gore
- opštine (javne organizacije)
- privredna društva u privatnom vlasništvu
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom
- fizička lica
- ostalo

Dugoročni krediti:

- Vlada Crne Gore
- opštine (javne organizacije)
- privredna društva u privatnom vlasništvu
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom
- fizička lica
- ostalo

Kamatna potraživanja:

- krediti

Vremenska razgraničenja:

- kamata po kreditima
- naknade

Factoring

Depoziti kod ostalih depozitnih institucija

Pale garancije

Minus:

Obezvrjeđenje vrijednosti kredita, palih garancija i faktoringa (napomena 6c)

Obezvrjeđenje vrijednosti kamata (napomena 6c)

Obezvrjeđenje vrijednosti vremenskih razgraničenja

-	94
1,032	1,450
3	4
-	-
546	-
42,443	33,063
1,096	1,079
6,608	5,002
14,836	1,342
-	-
69	1,794
65,626	53,992
6,976	4,482
44,797	38,424
246	796
192,535	146,926
1,537	1,373
235	62
(1,121)	(948)
7	2,736
1,473	1,090
9	42
2,140	4,355
(6,295)	(5,239)
(84)	(50)
(7)	(15)
(6,386)	(5,304)
188,289	145,977

Koncentracija po djelatnostima ukupno neto plasiranih kredita klijentima od strane Banke je sljedeća:

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3,244	2,598
Rudarstvo	1,793	757
Prerađivačka industrija	7,072	4,087
Snabdijevanje vodom	880	1,299
Građevinarstvo	11,114	9,342
Trgovina	45,125	44,062
Saobraćaj i skladištenje	12,586	11,774
Usluge pružanja smještaja i ishrane	15,159	7,854
Informisanje i komunikacija	1,801	2,515
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2,380	2,040
Trgovina nekretninama	10,910	8,817
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	7,900	2,617
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,261	1,283
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	68	424
Obrazovanje	54	164
Zdravstvo i socijalna zaštita	607	769
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	455	305
Ostale uslužne djelatnosti	368	790
Nerezidenti - pravna lica	14,508	1,090
Stanovništvo	51,004	43,390
	188,289	145,977

17. INVESTICIONE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

a) Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Dužničke hartije od vrijednosti		
Vlade Crne Gore	40,435	14,063
Nerezidenti	23,333	10,026
	63,768	24,089
Obezvrjeđenje dužničkih hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju (napomena 6c)	(152)	-
	63,616	24,089
Vlasničke hartije od vrijednosti		
Rezidenti	2,785	2,182
Nerezidenti	804	289
	3,589	2,471

Obezvrjeđenje vlasničkih hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju (napomena 6c)

(1,170)	-
2,419	2,471
66,035	26,560

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu od EUR 40,435 hiljada odnose se na Državne obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore, nominalne vrijednosti EUR 38,930 hiljada čiji je rok dospijeća od aprila 2016. godine do marta 2020. godine, sa kamatnom stopom koja je u najvećem broju slučajeva iznosila 3M EURIBOR+595bps.

Dužničke hartije od vrijednosti - rezidenti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu od EUR 23,333 hiljada, nominalne vrijednosti EUR 22,500 dospijevaju u periodu od februara 2016. do novembra 2020. godine sa kamatnom stopom koja se kreće od 4,00% do 10,38%.

b) Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu od EUR 3,719 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 1,666 hiljada) odnose se na:

- » Državne zapise Vlade Crne Gore nominalne vrijednosti EUR 3,500 hiljada čiji je rok dospijeća šest mjeseci od dana kupovine sa godišnjom kamatnom stopom od 0.50% i
- » Obveznice Crnogorskog fonda rada u iznosu od EUR 213 hiljada sa dospijećem do 27. jula 2017. godine i godišnjom kamatnom stopom od 7%.

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2015. godinu i 2014. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	Građevinski objekti	Kompjuterska oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2014.	197	1,068	2,929	151	4,345
Povećanja	-	81	81	723	885
Prenos	-	117	742	(859)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(37)	(181)	-	(218)
Stanje, 31. decembar 2014.	197	1,229	3,571	15	5,012
Povećanja	3	41	329	145	518
Prenos	90	22	12	(124)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(131)	(170)	-	(301)
Stanje, 31. decembar 2015.	290	1,161	3,742	36	5,229

Ispravka vrijednosti

Stanje, 1. januar 2014	52	969	1,514	-	2,535
Amortizacija (napomena 10)	4	107	477	-	588
Otuđenja i rashodovanja	-	(36)	(107)	-	(143)
Stanje, 31. decembar 2014.	56	1,040	1,884	-	2,980
Amortizacija (napomena 10)	6	106	512	-	624
Otuđenja i rashodovanja	-	(131)	(124)	-	(255)
Stanje, 31. decembar 2015.	62	1,015	2,272	-	3,349
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2015. godine	228	146	1,470	36	1,880
- 31. decembra 2014. godine	141	189	1,687	15	2,032

Na dan 31. decembra 2015. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

Investicije u toku se najvećim dijelom odnose na investicije u opremanje nove poslovnice u Baru u iznosu od EUR 25 hiljada.

19. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U prijegledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2015. godine i 2014. godine:

	Ostala nematerijalna	Licence	Softver	Nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2014.	526	634	883	36	2,079
Povećanja	-	81	62	106	249
Prenos	-	9	62	(71)	-
Stanje, 31. decembar 2014.	526	724	1,007	71	2,328
Povećanja	-	70	184	74	328
Prenosi	-	-	53	(53)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(32)	-	(32)
Stanje, 31. decembar 2015.	526	794	1,212	92	2,624
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2014.	414	201	579	-	1,194
Amortizacija (napomena 10)	53	26	116	-	195
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2014.	467	227	695	-	1,389
Amortizacija (napomena 10)	36	24	127	-	187
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(31)	-	(31)
Stanje, 31. decembar 2015.	503	251	791	-	1,545

Sadašnja vrijednost:

- 31. decembra 2015. god.	23	543	421	92	1,079
- 31. decembra 2014. god.	59	497	312	71	939

Povećanja na nematerijalnim sredstvima tokom 2015. godine odnose se uglavnom na aktivaciju licenci u iznosu EUR 70 hiljada (najveći dio se odnosi na Microsoft office licence EUR 54 hiljade) i implementaciju novih aplikacija, u okviru aplikativnog softvera Dabar, u iznosu EUR 77 hiljada.

Investicije u toku za nematerijalna ulaganja iznose EUR 92 hiljade. Ove investicije se najvećim dijelom odnose na softverske projekte vezane za kartično i bankomatsko poslovanje.

Banka u skladu sa IAS 38 ne amortizuje licence sa neograničenim vijekom trajanja. Korisni vijek trajanja se preispituje na kraju svakog izvještajnog perioda.

20. OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Potraživanja iz kastodi poslova	27	18
Avansi	199	6
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	281	189
Potraživanja od državnih fondova	55	79
Potraživanja od kupaca	65	30
Potraživanja po kartičnom poslovanju	46	37
Potraživanja od zaposlenih	33	34
Ostala finansijska potraživanja	225	213
Obezvrjeđenje vrijednosti (napomena 6c)	(151)	(5)
	780	601

21. OSTALA POSLOVNA POTRAŽIVANJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	597	518
Ostala poslovna potraživanja	346	278
Unaprijed plaćeni troškovi	805	646
Obezvrjeđenje vrijednosti (napomena 6c)	(581)	(505)

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 597 hiljada na dan 31. decembra 2015. godine (31. decembra 2014: EUR 518 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG” br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13, 51/13 i 16/15), propisano je da

iznos ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koji prelazi 50% sopstvenih sredstava banka tretira kao odbitnu stavku pri izračunavanju ukupnog iznosa sopstvenih sredstava banke.

Za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.“

Ispravka vrijednosti ostale aktive najvećim delom odnosi se na stečenu aktivu u iznosu EUR 580 hiljada (31. decembra 2014: EUR 495 hiljada).

22. DEPOZITI BANAKA

Depoziti Banaka u iznosu od EUR 692 hiljada na dan 31. decembra 2015. godine (31. decembra 2014: EUR 597 hiljada) se u potpunosti odnose na depozite po viđenju, od čega su EUR 3 hiljade kamatonosni depoziti od domaćih banaka, dok se EUR 689 hiljada odnose na nekamotonosne depozite po viđenju od inostranih banaka.

23. DEPOZITI KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Depoziti po viđenju:		
- finansijske institucije	748	577
- privredna društva u privatnom vlasništvu	69,427	37,900
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	7,387	3,273
- opštine (javne organizacije)	4,559	3,094
- fondovi	364	947
- fizička lica	56,055	34,271
- neprofitne organizacije	4,247	2,020
- ostali	24,252	12,853
	167,039	94,935
Sredstva na escrow računu	111	1,454
Kratkoročni depoziti:		
- finansijske institucije	515	3,876
- privredna društva u privatnom vlasništvu	10,571	14,178
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2,000	6,083
- opštine (javne organizacije)	759	4,598

- fondovi	-	600
- fizička lica	12,363	38,187
- neprofitne organizacije	102	129
- ostali	607	1,168
	26,917	68,819
Dugoročni depoziti:		
- finansijske institucije	2,750	1,673
- privredna društva u privatnom vlasništvu	19,009	9,810
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	24,023	876
- opštine (javne organizacije)	296	40
- fondovi	-	-
- fizička lica	68,468	30,818
- neprofitne organizacije	2,177	498
- ostali	4,028	3,890
	120,751	47,605
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>		
Vremenska razgraničenja: depoziti	2,715	2,505
	317,533	215,318

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 0.5% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 7,5% godišnje u zavisnosti od paketa štednje koji se izabere i iznosa koji se oročava (do EUR 30 hiljada i preko EUR 30 hiljada). Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 3% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 7,25% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava (do EUR 100 hiljada i preko EUR 100 hiljada). Na kratkoročne i dugoročne oročene depozite u drugim valutama kamatne stope se kreću u rasponu od 0.5% do 1.3%.

Na depozite po viđenju javnih i drugih organizacija se obračunava kamata u rasponu od 0% do 0.5% na godišnjem nivou.

24. POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA

<i>U hiljadama EUR</i>	Period/ godina	Godišnja kamatna stopa	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Evropska investiciona banka (2009.)	12	4.032%	1,617	1,851
Evropska investiciona banka (2009.)	12	3.923%	904	1,035
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.604%	2,759	3,130
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.168%	1,472	1,657
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.019%	1,454	1,638
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3.841%	2,433	2,708
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3.181%	711	788
Evropska investiciona banka (2012.)	12	2.398%	1,745	1,916
			13,095	14,723
Evropska banka za obnovu i razvoj (2014., 2015.)	4-7	3% - 4.8%	6,071	5,000
The European Fund for Southeast Europe („EFSE“) Montenegro B.V. (2014., 2015.)			-	1,250
Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, Podgorica (2005. do 2015.)	1.9-12	1% - 7.64%	21,489	7,964
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća (2007. do 2010.)	5-8	0% - 1%	422	521
			41,077	29,458
Vremenska razgraničenja:				
Fakturisana kamata			-	-
Nedospjela kamata			65	216
Ukupno			41,142	29,674

Sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci („EIB“) po osnovu dugoročnih kredita u iznosu EUR 13,095 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 14,723 hiljada). Krediti su odobreni za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz grejs period u trajanju do maksimum dvije godine. Sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih obaveza prema EIB-u predstavlja garancija Vlade Crne Gore.

Evropska banka za obnovu i razvoj („EBRD“) je 5. novembra 2012. godine odobrila Banci kredit u iznosu EUR 5,000 hiljada uz varijabilnu godišnju kamatnu stopu od 4.75% uvećanu za zvanično objavljenu međubankarsku kamatnu stopu šestomjesečni EURIBOR na period od pet godina (konačni datum isteka ugovora o kreditu je 15. januar 2018. godine). Takođe, 20. novembra 2014. godine zaključena su dva ugovora o kreditu sa Bankom u ukupnom iznosu od EUR po 2,500 hiljada uz varijabilnu godišnju kamatnu stopu uvećenu za šestomjesečni EURIBOR u iznosu od 3% i 3.3 % (do 19. novembra 2018. godine, 3.8 % do 19. novembra 2019. godine i 4.3 % do 15. januara 2022. godine), na period od 5 i 7 godina, respektivno (konačni datumi isteka ugovora o kreditima su 15. januar 2020. godine i 15. januar 2022. godine respektivno). Banka ima obavezu da sredstva kredita usmjerava za podsticanje razvoja mikro, malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, kao i za „mortgage“ kredite fizičkim licima.

U skladu sa članom 5.03 Ugovora o kreditu i članom 11.3 Ugovora između Banke i EBRD (“Issuing Bank Agreement”), Banka je preuzela obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2015. godine, Banka je u kršenju racija koncentracije kreditnog portfolia (Loan Portfolio Concentration Ratio), što kreditoru daje mogućnost da svoja potraživanja smatra dospjelim u cjelosti. Banka je 31. decembra 2015. godine pribavila saglasnost EBRD kojim se kreditor odriče prava da zahtijeva dospelost duga Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u cjelosti. U skladu sa navedenim, Banka je klasifikovala obaveze prema EBRD saglasno rokovima dospjeća.

25. REZERVE

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:		
- vanbilansnih izloženosti (napomena 6c)	845	290
- operativnog rizika (napomena 6c)	315	312
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	134	109
	1,294	711

Rezervisanja za naknade zaposlenima u iznosu EUR 134 hiljada sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane nezavisnog ovlaštenog aktuaru sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u skladu sa pravilima aktuarske struke, korišćenjem metode projektovane jedinice prava. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

a) komutativnih brojeva, izrađenih na osnovu izračunate vjerovatnoće doživljenja stanovništva Crne Gore iz popisa 1980 – 1982. godine i

b) godišnje kamatne stope od 8% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima

Pretpostavke koje su korišćene u svrhu procjene sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju prikazane su u pregledu koji slijedi.

Procjena na dan	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Diskontna stopa-za otpremnine zaposlenih	8.00	10.00
Kretanje radne snage	(2.22)	6.00
Stopa inflacije	1.50	(0.70)
Očekivana stopa rasta zarada	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Stanje na početku godine	109	99
Rezervisanja u toku godine (Napomena 8)	32	14
Korišćenje rezervacija	(7)	(4)
	134	109

26. OSTALE OBAVEZE

Procjena na dan	31. decembar 2015	31. decembar 2014
Obaveze po komisionim poslovima	374	558
Primljeni avansi	1,984	1,265
Obaveze za ostale poreze	33	22
Obaveze po osnovu odbijanja od platnog spiska	9	8
Obaveze prema dobavljačima	186	54
Ukalkulisane obaveze	389	442
Obaveze po osnovu kastodi poslova	1,652	1,695
Privremeni račun	224	225
Ostale obaveze	279	251
	5,130	4,520

27. SUBORDINISANI DUG

Banka je dana 1. decembra 2014. godine emitovala 100,000 subordiniranih obveznica pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 100, sa rokom dospjeća od 7 godina, odnosno do 1. decembra 2021. godine. Obveznice nose fiksnu stopu 6% godišnje uz polugodišnji obračun i isplatu kamate. Obveznice su prodate u postupku javne ponude. Komisija za hartije od vrijednosti je dana 28. novembra 2014. godine izdala Rješenje o utvrđivanju uspješnosti emisije obveznica.

28. KAPITAL

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

Naziv akcionara	31. decembar 2015.			31. decembar 2014.		
	Broj akcija	u hiljadama EUR	% učešća	Broj akcija	u hiljadama EUR	% učešća
Generali Financial Holdings FCP-FIS - Sub-Fund 2	5,281	2,700	16.87	5,281	2,700	16.87
Cerere s.r.l	4,360	2,229	13.93	4,360	2,229	13.93
Gorgoni Lorenzo	4,063	2,077	12.98	2,591	1,325	8.28
Gorgoni Antonia	3,131	1,601	10.00	3,131	1,601	10.00
Todorović Miljan	2,316	1,184	7.40	2,316	1,184	7.40
Ostali	12,154	6,215	38.82	13,626	6,967	43.52
Ukupno	31,305	16,006	100.00	31,305	16,006	100.00

29. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/11, 55/12), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjen za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 31,481 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 29,968 hiljada).

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 21,481 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 19,979 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisije premije, umanjeni za iznos gubitka iz prethodnih godina, iznos nematerijalne imovine i nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti, kao i pozitivnu razliku između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital na dan 31. decembra 2015. godine iznose EUR 10,000 hiljada i čini ih Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka tj. subordinisane obveznice koje je emitovala Banka, nominalne vrijednosti u iznosu od EUR 10.000 hiljada, pri čemu je, u skladu sa članom 4 Odluke Banka dužna da se, pri izračunavanju sopstvenih sredstava, pridržava sljedećih razmjera:

1) ukupni iznos dopunskog kapitala ne smije prelaziti iznos osnovnog kapitala banke;

2) ukupni zbir subordinisanog duga i kumulativnih povlašćenih akcija ne smije prelaziti 50% osnovnog kapitala;

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2015. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2015. godine, iznosi 12,85% (31. decembra 2014. godine: 15,25%) i veći je od propisanog minimuma. Na dan 31. decembra 2015. godine nijedan pokazatelj poslovanja Banke ne odstupa od propisanog minimuma kako se to zahtijeva u skladu sa zakonskom regulativom Centralne banke Crne Gore.

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Nepovučene kreditne linije	13,080	12,228
Neopozivi dok. akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	120	354
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	967	891
Izdate garancije		
Izdate plative garancije	29,261	29,355
Izdate činidbene garancije	8,736	10,443
Ostale vrste garancija	15,445	15,501
	67,609	68,772
Kolateral po osnovu potraživanja	387,285	384,735
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	94,817	82,946
Evidentna kamata	644	695
Ukupno	482,746	468,376
Ukupno	550,355	537,148

31. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe iskaza o tokovima gotovine, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se priznaju sva sredstva sa rokom dospeljeća kraćim od tri mjeseca, i to: gotovina i slobodna raspoloživa sredstva kod Centralne banke Crne Gore, drugih banaka i depozitnih institucija.

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
Gotovina u blagajni	19,068	3,534
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	942	726
Sredstva u procesu naplate	326	245
Žiro račun	73,746	43,868

Korespondentni računi kod inostranih banaka	21,759	42,425
Depoziti kod CBCG	30,701	19,353
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija - rezidenti	37	11
Depoziti kod banaka/ostalih centralnih banaka/depozitnih institucija, nerezidenti	2,387	1,945
	148,966	112,107

32. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, br. 44/10 i br. 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke, imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Odboru direktora ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način. U skladu sa Zakonom o bankama, transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

U hiljadama EUR	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
<i>Potraživanja</i>		
- Miljan Todorović	1	1
- Dario Montinari	377	341
- Jugopetrol	-	1
- Podravska Banka d.d. Koprivnica	2,141	4,943
	2,519	5,286
<i>Obaveze</i>		
<i>Depoziti po viđenju:</i>		
- Miljan Todorović	5	3
- Sigilfredo Montinari	1	1
- Jugopetrol a.d. Kotor	-	176
- Nereo Finance S.A	-	-
- Podravska Banka d.d. Koprivnica	160	438
- Lorenzo Gorgoni	47	24
- Cerere s.r.l.	3	3
- Paolo Gorgoni	3	9
	219	654
<i>Oročeni depoziti</i>		
- Miljan Todorović	285	285
<i>Custody poslovi:</i>		
- Paolo Gorgoni	3	3
Ukupno obaveze	507	942

Rashodi iz transakcija sa povezanim licima u toku 2015. godine iznosili su EUR 389 hiljada (2014. godina: EUR 409 hiljada), dok su prihodi iznosili EUR 141 hiljada (2014. godina: EUR 217 hiljada).

Na dan 31. decembra 2015. godine, potraživanja od zaposlenih iznose EUR 1,999 hiljada (31. decembra 2014. godine: EUR 2,117 hiljada), a odnose se na potraživanja za odobrene kredite, potraživanja za prekoračenja po tekućim računima i potraživanja po osnovu kreditnih kartica.

Tokom 2015. godine, ukupne bruto naknade lica sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima iznose EUR 650 hiljada (2014. godine: EUR 597 hiljada).

33. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2015. godine protiv Banke se vodi 25 sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 596 hiljada. Ishod sporova za sada nije moguće pouzdano procijeniti, obzirom da rukovodstvo Banke, na osnovu mišljenja pravnog savjetnika, ne očekuje negativne ishode sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke za 2015. godinu.

Ukupan iznos sudskih sporova sa stanjem na dan 31. decembar 2015. godine u kojima je Banka tužilac iznosi EUR 6,880 hiljada.

34. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se dobit/(gubitak) koji pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

<i>U hiljadama EUR</i>	2015	2014
Osnovna i razrijeđena zarada po akciji		
Neto profit (U 000 EUR)	2,729	2,454
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	31,305	31,305
Zarada po akciji / u EUR	87.17	78.39

35. PORESKE RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

36. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Ne postoje događaji nakon datuma bilansa a koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u finansijskim izvještajima Banke za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2015.

37. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2015. i 2014. godine bili su:

<i>U hiljadama EUR</i>	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.
USD	1.0926	1.216
CHF	1.0814	1.2028
GBP	0.73799	0.7823

38. OPŠTI PODACI O BANCI

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 15/12 i 18/13) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: Hipotekarna banka AD, Podgorica;
Adresa: Ulica Josipa Broza Tita broj 67, 81000 Podgorica;
Matični broj: 02085020
Telefon/Fax: Tel: +382 77 700 001
Adresa internet stranice: <http://www.hipotekarnabanka.com>
Adresa elektronske pošte: hipotekarna@hb.co.me

Banka ima centralu i 18 filijala i ekspozitura.

Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2015. godine je 176 zaposlenih.

Žiro račun: 907-52001-93

Podaci o predsjedniku i članovima Odbora direktora na dan 31. decembra 2015. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Sigilfredo Montinari	27. maj 1966.	Leće, Italija	Via P. Cecere 3
2. član	Božana Kovačević	20. decembar 1956.	Koprivnica, Hrvatska	Ul. Vinodolska br. 51
3. član	Dolly Predović	20. jun 1966.	Milano, Italija	Via Visconti di Modrone 1
4. član	Miljan Todorović	22. maj 1964.	Trst, Italija	Salita Alla Madonna di Gretta 2/5
5. član	Renata Vinković	19. septembar 1971.	Koprivnica, Hrvatska	Križevačka 31b
6. član	Goran Varat	03. januar 1977.	Zaprešić, Hrvatska	Grada Kaštela br.8
7. član	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Džordža Vašingtona br.92/VII

Podaci o izvršnom rukovodstvu Banke na dan 31. decembra 2015. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
Glavni izvršni direktor	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8
Izvršni direktor ovlašćen za potpisivanje	Esad Zaimović	17. mart 1964.	Podgorica	Bulevar Revolucije br. 8

Deset najvećih akcionara Banke su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Adresa prebivališta /poslovna adresa (mjesto ulica i broj)	Podaci o akcijama	
		broj akcija	procentualno učešće
Generali Financial Holdings FCP-FIS – Sub-Fund 2	Josipa Broza Tita 67	5,281	16.8695
Cerere S.R.L.	Via di Torrebianca 43, Trieste, Italy	4,360	13.9275
Gorgoni Lorenzo	Cutrofiano, Via Umberol, Italy	4,063	12,9788
Gorgoni Antonia	Corso Piave 16, Lecce, Italy	3,131	10,0016
Todorović Miljan	Salita Alla Madonna di Gretta 2/5 Trieste, Italy	2,316	7.3982
Podravska banka dd, Koprivnica	Opatička 3, Koprivnica, Hrvatska	2,047	6.5389
IBIS SRL	Via Tondi, Lecce, Italy	1,524	4.8682
Montinari Dario	Piazza Libertini 10, Italy	1,445	4.6159
Montinari Sigilfredo	Via P.Cecere 3, Lecce, Italy	1,445	4.6159
Montinari Andrea	Via V. Tondi, Lecce, Italy	1,444	4.6127

Ukupan iznos akcionarskog kapitala na dan 31. decembra 2015. godine: EUR 16,006 hiljada

Emisije akcija i oznake emisija:

Oznaka emisije	Nominalna vrijednost akcija	Broj akcija
II emisija akcija	100,000 RSD	200
II emisija akcija	10,000 RSD	1,000
III emisija akcija	1,000 USD	1,200
III emisija akcija	1,000 USD	300
IV emisija akcija	1,000 novih RSD	900
IV emisija akcija	1,000 novih RSD	100
V emisija akcija	10,000 novih RSD	300
VI emisija akcija	10,000 novih RSD	500
VII emisija akcija	10,000 novih RSD	1,000
VIII emisija akcija	10,000 novih RSD	2,500
Emisija akcija po osnovu raspodjele iz ostvarene dobiti	10,000 RSD	1,365
IX emisija akcija	1,000 DEM	3,000
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
X emisija akcija	1,000 DEM	5,000
Emisija akcija radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine	1,000 DEM	5,000
Prva zatvorena emisija	511.29 EUR	5,000
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186
Emisija akcija po osnovu raspodjele dobiti	1,000 DEM	2,186

Međunarodni identifikacioni broj redovnih akcija (ISIN): MEHIBPRA9PG8

Berza i kotacije u koju su uvrštene akcije: Montenegroberza AD Podgorica, Slobodno tržište akcija C.

Cijena akcija ako se njima trgovalo na berzi:

	Redovne akcije	
	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	490.00	550.00
u tekućoj godini	510.00	520.00

Cijena akcija na početku i na kraju izvještajnog perioda:

	Redovne akcije	
	Najniža	Najviša
u prethodnoj godini	490.00	520.00
u tekućoj godini	510.00	510.00

Neto profit po akciji:

u prethodnoj godini	78.39
u tekućoj godini	87.13

Odnos tržišne cijene akcije i neto profita po akciji:

u prethodnoj godini	6.63
u tekućoj godini	4.58

Knjigovodstvena vrijednost po akciji:

u prethodnoj godini	931.99
u tekućoj godini	1,123.27

Pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembar 2015. i 2014. godine su sljedeći:

Ostvareni pokazatelji poslovanja	31. decembar 2015.	31. decembar 2014.	Prosjek
Ukupna aktiva	410,475	292,672	351,574
Neto profit	2,729	2,454	2,592
Osnovni kapital	21,481	19,979	20,730
Dopunski kapital	10,000	9,989	9,995
Sopstvena sredstva	31,481	29,968	30,725
Ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva	214,350	170,942	192,646
Koeficijent solventnosti	12.85%	15.25%	14.05%
Povraćaj na prosječnu aktivu	0.78%	0.95%	0.87%
Povraćaj na prosječni kapital	8.27%	8.11%	8.19%

Revizorska kuća koja je izvršila reviziju finansijskih izvještaja za 2014. godinu: EY Montenegro d.o.o. Podgorica, Ulica Srdara Jola Piletica, BC Palada, Podgorica.

4 O
BANCI

UKOVODSTVO BANKE I ORGANIZACIONA STRUKTURA

ODBOR DIREKTORA	Sigilfredo Montinari, predsjednik Božana Kovačević, zamjenik predsjednika Dolly Predović, član Miljan Todorović, član Renata Vinković, član Goran Varat, član Esad Zaimović, član
ODBOR ZA REVIZIJU	Draško Popović, predsjednik Božana Kovačević, član Marko Žigmund, član
ODBOR ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM	Renata Vinković, predsjednik Sigilfredo Montinari, član Esad Zaimović, član
IZVRŠNI DIREKTORI	Esad Zaimović, glavni izvršni direktor Aleksandar Mitrović, izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
GLAVNI INTERNI REVIZOR	Veselin Ivanović
OVLAŠĆENO LICE ZA PRAĆENJE USKLAĐENOSTI POSLOVANJA	Slavko Rakočević
OVLAŠĆENO LICE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	Mirjana Jovanović
ŠEF SIGURNOSTI INFORMACIONOG SISTEMA	Haris Dizdarević
SEKTORI	Ana Golubović, direktor sektora za poslovanje sa pravnim licima Nikola Špadijer, direktor sektora za poslovanje sa fizičkim licima Jelena Vuletić, direktor sektora za upravljanje kreditnim rizikom Nikola Milović, direktor sektora podrške i organizacije Nataša Lakić, direktor sektora platnog prometa i podrške upravljanja sredstvima

POSLOVNA MREŽA

CENTRALA HIPOTEKARNE BANKE

Adresa: Ul. Josipa Broza Tita br. 67
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.centrala@hb.co.me

FILIJALE

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Slobode br. 91
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Nikšić

Adresa: Trg Save Kovačevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.niksic@hb.co.me

Filijala Bar

Adresa: Ul. Maršala Tita bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bar@hb.co.me

Filijala Budva

Adresa: Mediteranska br. 4
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.budva@hb.co.me

Filijala Kotor

Adresa: SC Kamelija, Trg M. Petrovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.kotor@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Ul. Njegoševa br. 52
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Bijelo Polje

Adresa: Ul. Slobode bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bijelopolje@hb.co.me

Filijala Berane

Adresa: Ul. Mojsija Zečevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.berane@hb.co.me

Filijala Ulcinj

Adresa: Ul. 26. Novembar bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.ulcinj@hb.co.me

Filijala Danilovgrad

Adresa: Baja Sekulića br. 8
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.danilovgrad@hb.co.me

EKSPOZITURE

Ekspozitura Podgorica 24/7

Adresa: Bul. Svetog Petra Cetinjskog br.130
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica1@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica 2

Adresa: Ul. Đoka Miraševića M3
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica2@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica 3

Adresa: Cetinjski put bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica3@hb.co.me

Ekspozitura Tuzi

Adresa: Tuzi bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.tuzi@hb.co.me

Ekspozitura Cetinje

Adresa: Ul. Bajova br. 74
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.cetinje@hb.co.me

Ekspozitura Tivat

Adresa: Ul. 21. Novembra br. 21
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.tivat@hb.co.me

Ekspozitura Tivat – Porto Montenegro

Adresa: Porto Montenegro, zgrada Teuta, Obala bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.porto.montenegro@hb.co.me

